

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
SOSIAALI-, TERVEYS- JA LIIKUNTA-ALA

SEKSIKÄS MIES PITÄÄ HUOLTA ITSESTÄÄN

Infograafinen posterit seksuaaliterveydestä ja seksuaaliterveyspalveluista Kuopiossa

TEKIJÄ/T: Iina Keinänen
Suvi-Tuuli Korhonen

Koulutusala Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala	
Tutkinto-ohjelma Kätilön tutkinto-ohjelma	
Työn tekijät Iina Keinänen ja Suvi-Tuuli Korhonen	
Työn nimi Seksikäs mies pitää huolta itsestään – Infograafinen posterit seksuaaliterveydestä ja seksuaaliterveyspalveluista Kuopiosta	
Päiväys	21.03.2021
Sivumäärä/Liitteet	36/5
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Kuopion kaupunki	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Jokaisella ihmisellä on oikeus hyvään seksuaaliterveyteen iästä ja sukupuolesta riippumatta. Seksuaaliterveyspalvelut ovat usein pääasiassa naisille suunnattuja. Onkin huomattu, että tänä päivänä nuorten miesten seksuaaliterveyteen liittyvät tiedot ovat saman ikäisiin naisiin verrattuna huonommat. Seksuaaliterveyteen liittyvä tiedon saanti sekä seksuaaliterveyden edistäminen ovat kuitenkin äärimmäisen tärkeitä asioita seksuaalioikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Seksuaalisuus on luonnollinen osa jokaista ihmistä ja seksuaalioikeuksienkin on täten toteutettava yhteiskunnassa jokaisen yksilön kohdalla. Seksuaalioikeuksien mukaan jokaisella on oikeus tietoon seksuaalisuudesta sekä oikeus seksuaalipalveluihin. Seksuaalioikeuksien toteutuessa myös tasa-arvo sukupuolten välillä parantuu.</p> <p>Tämä opinnäytetyö toteutettiin kehittämistyönä Kuopion kaupungille. Kehittämistyön tarkoituksena oli tuottaa Kuopion kaupungille infograafiset posterit nuorten miesten seksuaaliterveyden edistämiseksi. Infograafisissa postereissa annetaan seksuaaliterveyteen liittyvää tietoa huomiota herättävällä tavalla ja ohjataan miehiä Kuopion kaupungin seksuaaliterveyspalveluiden piiriin.</p> <p>Kehittämistyön tavoitteena on edistää nuorten miesten seksuaaliterveyttä antamalla tietoa sekä herättelemällä heitä pohtimaan omaa seksuaaliterveyttään ja seksuaalikäyttäytymistään. Postereista pyrittiin infografiikan keinoin sekä värityksen avulla luomaan pysäyttäviä kokonaisuuksia, jotta posterit herättäisivät mahdollisimman paljon huomiota kohderyhmän keskuudessa.</p> <p>Tulevaisuudessa infografiikkaa voitaisiin edelleen hyödyntää seksuaaliterveyden edistämisessä. Postereita voitaisiin tehdä eri kohderyhmille ja apuna voitaisiin käyttää myös esimerkiksi sosiaalisen median kanavia.</p>	
Avainsanat Nuori, mies, nuoret miehet, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet, seksuaalipalvelut, infografia	

Field of Study Social Services, Health and Sports	
Degree Programme Degree Programme in Midwife	
Authors Iina Keinänen Suvi-Tuuli Korhonen	
Title of Thesis Sexy man takes care of himself – Infographic poster about sexual health and sexual healthcare services in Kuopio	
Date 21.03.2021	Pages/Appendices 36/5
Client Organisation /Partners City of Kuopio	
<p>Abstract</p> <p>Everyone has a right to good sexual health regardless of age or gender. However sexual healthcare services are often targeted at women. It has even been found that nowadays young men have less information about sexual health than women of the same age. In order for sexual rights to come true, it is extremely important to give information about sexual health and promote sexual health. Sexuality is a natural part of everyone and because of that sexual rights need to come true with every individual in the society. According to sexual rights everyone has a right to receive information and everyone has a right to sexual healthcare services. When sexual rights come true equality between different genders is improving as well.</p> <p>This thesis is a development work and it was made for city of Kuopio. The purpose of the thesis was to make infographic poster for city of Kuopio to promote young men's sexual health. Infographic posters give men information about sexual health in an eye-catching way. Posters also guide men to sexual healthcare services in Kuopio.</p> <p>The aim of the thesis is to promote young men's sexual health by giving them information and making them to think their own sexual health and sexual behavior. With colors and by the means of infographics posters were made to be eye-catching. This way the posters would be as noticeable as possible among the target group.</p> <p>In future infographics could still be used in sexual health promotion. Posters could be made for different target groups. Social media could also be a good tool in order to reach the wanted target group.</p>	
<p>Keywords Young, men, young men, sexual health, sexual healthcare services, sexual rights, infographics</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	SEKSUAALIOIKEUDET	6
3	SEKSUAALITERVEYSPALVELUT SUOMESSA.....	9
3.1	Valtakunnallisten palveluiden käyttö nuorten näkökulmasta	10
3.2	Seksuaaliterveyden edistäminen Kuopiossa.....	10
3.3	Seksuaaliterveyttä edistävät palvelut miehille ja pojille	11
4	SUKUPUOLITAUDIT JA NIIDEN ESIINTYVYYS	14
5	SEKSUAALIKASVATUS SEKSUAALITERVEYDEN EDISTÄJÄNÄ	16
6	SOSIAALINEN MARKKINOINTI JA INFOGRAFIKKA.....	18
7	KEHITTÄMISTYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	20
8	KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS.....	21
8.1	Kehittämistyön menetelmät	21
8.2	Suunnitteluvaihe	22
8.3	Toteutusvaihe.....	23
8.4	Päätätamis- ja arviointivaihe.....	24
9	POHDINTA.....	27
9.1	Eettisyys ja luotettavuus.....	29
9.2	Ammatillinen kasvu	29
9.3	Jatkotutkimus- ja kehittämisideat.....	31
	LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	32
	LIITE 1: VAAKAPOSTERI: KUOPION KAUPUNKI.....	37
	LIITE 2: VAAKAPOSTERI: POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPAIIRI.....	37
	LIITE 3: PYSTYPOSTERI: KUOPION KAUPUNKI	38
	LIITE 4: PYSTYPOSTERI: POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPAIIRI	39
	LIITE 5: KEHITTÄMISTYÖHÖN VALITUT TUTKIMUKSET	40

1 JOHDANTO

Nuorten miesten tieto seksuaaliterveyteen liittyvistä asioista on huonontunut ja on selvästi huonompi kuin saman ikäisillä tytöillä (Pakarinen, Kylmä, Helminen ja Suominen 2017, 140-141). Tämä aihe valittiin, koska suurin osa seksuaaliterveyttä edistävästä palveluista on selkeästi suunnattu tytöille ja naisille. Muistellessa esimerkiksi omia yläkoulu- ja lukioaikoja, voidaan huomata, että terveystiedon opetuksessa monesti panostetaan enemmän esimerkiksi tyttöjen murrosiän vaiheiden läpikäyntiin kuin poikien murrosiän muutoksiin ja vaiheisiin.

Kehittämistyö tukee Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelmaa 2014-2020, joka perustuu Sosiaali- ja terveysministeriön Seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämisen toimintaohjelmaan 2007-2011. Esimerkiksi juuri miesten seksuaali- ja lisääntymisterveys on yksi toimintaohjelman painopisteistä. (THL 2019a.) Toimintaohjelman tavoitteina ovat esimerkiksi nuorten aikuisten seksuaali- ja lisääntymisterveyspalvelujen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen sekä tiedon saaminen nuorten aikuisten seksuaali- ja lisääntymisterveydestä ja niihin liittyvien palveluiden käytöstä (Klemetti ja Raussi-Lehto 2016, 57). Tätä kautta tutkimus tukee myöskin Kuopion kaupungin Seksuaaliterveyden edistämisen suunnitelmää 2018-2030. Suunnitelman painopisteenä on muun muassa seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden asiakaslähtöinen sekä kattava kehittäminen miehille ja pojille sekä sukupuolten huomioon ottaminen näissä palveluissa. (Kuopion kaupunki s.a.)

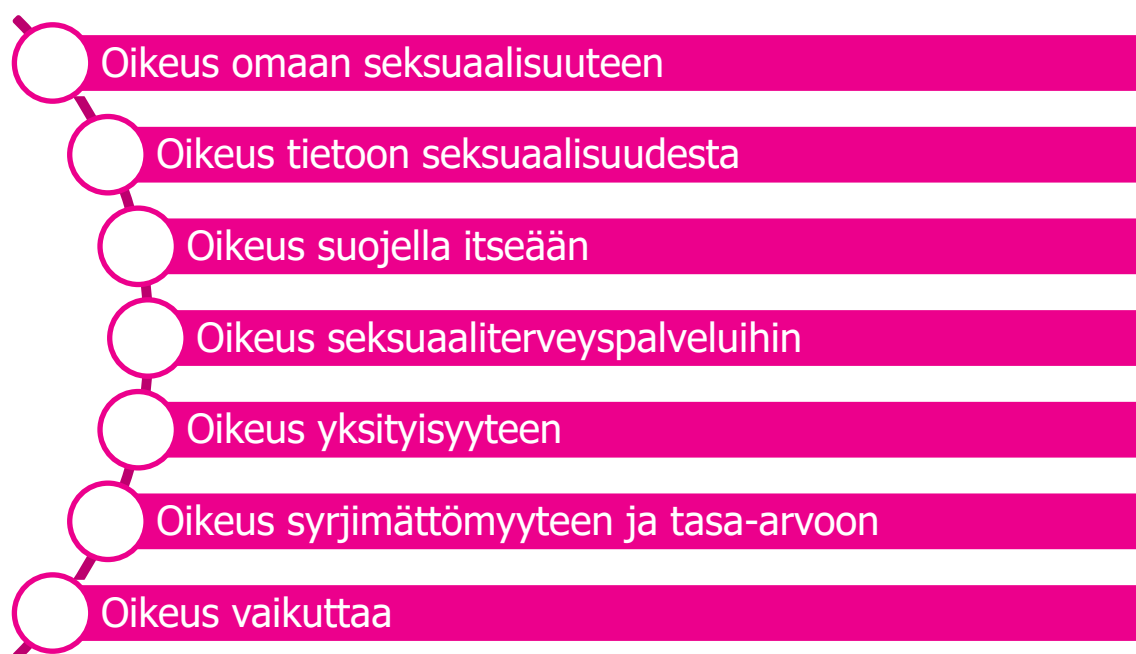
Kehittämistyöntilaaaja on Kuopion kaupunki ja se toteutetaan yhteistyössä Savonia Ammattikorkeakoulun kanssa. Kehittämistyön tarkoituksena on luoda Kuopion kaupungin käyttöön nuorille miehille suunnattu infograafinen posterit seksuaaliterveydestä ja seksuaaliterveyspalveluista Kuopiossa. Kehittämistyön tavoitteena on infograafisen posterin kautta tavoittaa nuoria miehiä ja saada heitä pohtimaan omaa seksuaaliterveyttään ja tuoda esille Kuopion kaupungin tarjoamia seksuaaliterveyspalveluita. Kehittämistyö antaa Kuopion kaupungille huomiota herättävän työkalun nuorten miesten tavoittamiseen ja mahdollisuuden tuoda esille omia palveluitaan paremmin.

Kätilöt ovat seksuaaliterveyden ammattilaisia. Kätilötyö luonnollisesti keskittyy hyvin vahvasti naisten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja syntymän ympärille. Tämän kehittämistyön kautta haluamme kehittää itseämme niin, että myös miesten seksuaaliterveys ja sitä tukevat tarjolla olevat palvelut ovat osa omaa tietopohjaamme ja sitä kautta myös osa ammattitaitoamme.

2 SEKSUAALIOIKEUDET

Seksuaalisuus on jokaisessa ihmisessä syntymästä kuolemaan säilyvä ominaisuus, joka kehittyy matkan varrella ja seksuaalioikeuksien toteutuminen kunkin yksilön kohdalla on yksi avaimista hyvinvointiin sekä tasapainoiseen elämään. Seksuaalioikeudet ovatkin kansainvälisin sopimuksin turvattuja ihmisoikeuksia. Voidaankin todeta, että ihmisoikeudet eivät toteudu seksuaalioikeuksien jäädessä toteutumatta. Kun seksuaalioikeudet toteutuvat yhteiskunnassa, parantaa se huomattavasti myös tasa-arvoa sukupuolten välillä sekä edistää yhteiskunnallista kehitystä. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 4-5; Ihmisoikeudet.net 2020.)

Helmikuussa 2019 julistetussa kannanotossaan Sexpo-säätiö toteaa, että hyvä seksuaaliterveys vaatii positiivista sekä kunnioittavaa lähestymistä jokaisen ihmisen omaan seksuaalisuuteen sekä seksuaalisiin suhteisiin. Seksuaaliterveys on hyvinvointia monella eri tasolla. Olennaista on, että kullakin on mahdollisuus positiivisiin, turvallisiin ja nautintoa tuottaviin kokemuksiin seksuaalisesti ilman pelkoa pakottamisesta, vakivallan uhasta tai syrjinnästä. (Sexpo 2019.)

KUVIO 1. Seksuaalioikeudet Väestöliiton Väestötietosarjan 28. osan mukaan. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 10.)

Jokaisella ihmisellä on oikeus oman seksuaalielämänsä hallintaan sekä sen tuottamaan nautintoon. Kenenkään ei tulisi joutua seksuaaliseen kanssakäymiseen tai minkäänlaiseen seksuaaliseen tekoon painostettuna tai pakotettuna. Seksin ei tulisi pelottaa eikä olla ahdistavaa. Kun seksuaaliterveys on hyvä ja kunnossa sekä seksuaali-identiteetti hyväksytään ja on suojattu sekä näkyvä osa valitseva yhteiskuntaa, oikeus nauttia omasta seksuaalisuudesta toteutuu. Seksuaalisuus ei saa olla tabu yhteiskunnassa, sillä muutoin se useimmiten johtaa seksuaalioikeuksien laiminlyöntiin. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 12-15.)

Jokaiselle ihmiselle on taattava oikeus saada tietoa ja opetusta seksuaalisuuteen liittyvistä asioista, kuten siihen liittyvistä oikeuksista. Jotta yksilöt voivat tehdä vastuullisia päätöksiä elämänsä suhteen eri elämänvaiheissa, on heillä oltava tietoa seksuaalisuudesta. Tuo tieto parantaa jokaisen omaa seksuaalisuutta ja tätä kautta myös elämänlaatua. Tiedon saaminen auttaa löytämään esimerkiksi seksuaaliterveyspalveluita ja edistää niiden käyttämistä. Tieto pitää kuitenkin ohjata kohderyhmälleen oikein. Jos esimerkiksi koulussa puhutaan pelkästään kuukautisista, ei seksuaalikasvatus ja sen tarjoama tieto mahdollisesti kiinnosta tai saavuta poikia. Tuolloin he etsivät tietoa muulla tavoin. Seksuaalikasvatus perinteisessä mielessä ei olekaan tähän mennessä vielä tavoittanut poikia tarpeeksi hyvin. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 18-19.)

Kaikilla tulee olla oikeus valita kumppaninsa ja suojata itseään sukupuolitaudeilta ja vahinkoraskauksilta. Jokaista ihmistä tulee siis suojella väkivallalta, joka perustuu sukupuoleen tai seksuaalisuuteen. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi suojelemista seksuaaliselta häirinnältä ja kaltoinkohtelulta, raiskauksilta sekä sukupuolielinten ympärileikkauksilta sekä silpomiselta. Lainsäädännön ja yhteiskunnan rooli ihmisten suojelussa on äärimmäisen tärkeä. Vaikka sukupuoleen kohdistuvaa väkivaltaa kokevat eniten naiset ja vähemmistö, kohdistuu sitä myös miehiin ja poikiin, jotka yleensä eivät sovi perinteiseen käsitykseen maskuliinisuudesta. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 24-26.)

Jokaisella ihmisellä on oikeus saada ja käyttää korkeatasoisia seksuaaliterveyspalveluita sekä oikeus saada turvallista lääketieteellistä hoitoa ja luotettavia ehkäisyvälineitä. Seksuaalisuus on läpi elämän kehittyvä piirre, joten seksuaaliterveyspalveluita on tarjottava ja räätälöitävä eri ikä- ja elämänvaiheissa oleville asiakkaille eikä ainoastaan lisääntymisiässä oleville kansalaisille. Esimerkiksi nuorille on tarjottava seksuaaliterveyspalveluita heidän toiveensa sekä tarpeensa huomioon ottaen. Nuorten seksuaalisuus ei saa olla tabu, joka ohjailee terveydenhuollon henkilökunnan toimintaa. Palvelut on hyvä tuoda lähelle nuoria, jotta ne olisivat helpommin saavutettavissa. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 30-31.)

Merkitsevänä tekijänä yhteiskunnissa seksuaalioikeuksien toteutumisen kannalta on ihmisten välinen tasa-arvo ja sen toteutuminen. Jokaisella ihmisellä on oikeus näkyä ja näyttäytyä yksilönä sellaisena kuin he ovat ilman pelkoa syrjinnästä, väkivallasta, leimautumisesta, uhkailusta tai vähättelystä. Ihmisoikeudet ovat universaaleja, mutta monesti yhteiskunnissa huomioidaan pääasiassa vain enemmistöä seksuaalisen suuntautumisen, terveyden tai vaikkapa etnisen taustan vuoksi. Tuolloin vähemmistöt jäävät huomiotta. Yhteiskunta on rakennettava kaikkia, myös vähemmistöjä, varten, jotta seksuaalioikeudet voivat toteutua ja yhteiskunta olisi tasa-arvoinen. Tällainen tasa-arvoinen yhteiskunta toteutuu viiden eri oikeuden toteutumisen avulla: oikeus olla näkyvillä, kaikkien huomioon ottaminen, oikeus olla sosiaalisessa kanssakäymisessä, kansalaisyhteiskunnat sekä oikeus niihin resursseihin, jotka mahdollistavat yhteiskunnallisen osallistumisen kokonaisvaltaisesti. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 36-37.)

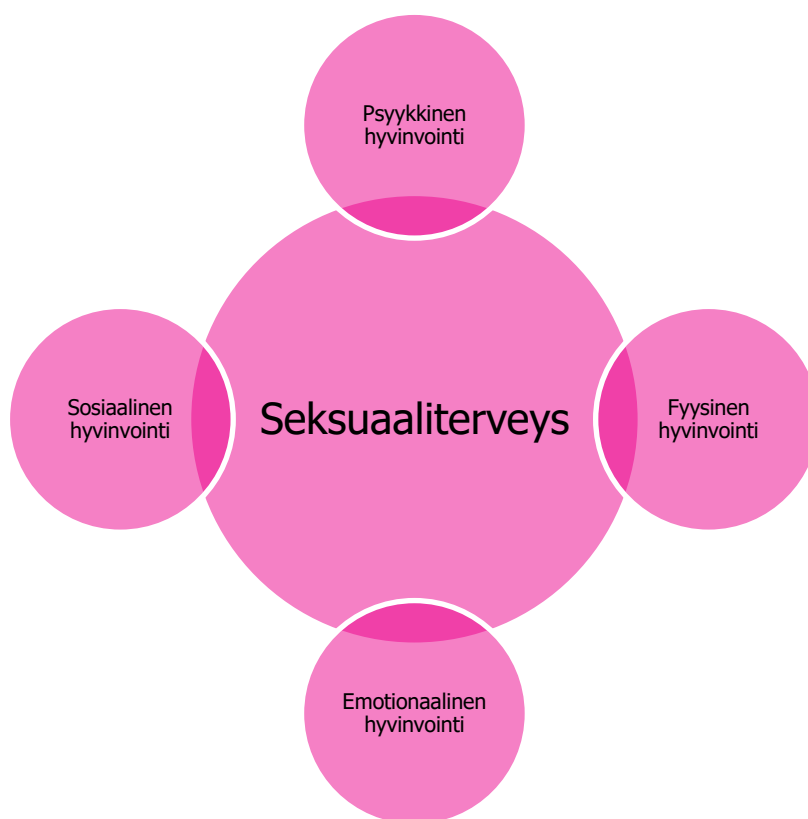
Kunkin ihmisen yksityisyyttä myös seksuaalisuuteen liittyen on kunnioitettava. Palveluiden onkin oltava luottamuksellisia. Tieto palveluiden luottamuksellisuudesta lisää seksuaaliterveyspalveluiden

käyttöä esimerkiksi nuorilla. Monesti nuorilla on olemassa pelko siitä, että heidän yksityisiä seksuaalisuuteensa liittyviä tietoja kerrotaan eteenpäin tai että he leimautuisivat sosiaalisesti palveluiden käytön vuoksi. Tärkeää on kuitenkin tuoda ilmi, että seksuaaliterveyspalveluiden käyttö on luottamuksellista ja jokaisen omaa yksityisyyttä kunnioittavaa. Jokaisella ihmisellä on oikeus yksityisyyteen omaan seksuaalisuuteensa liittyen sekä oikeus turvalliseen ja hyvään sukupuolielämään ilman varjostavaa pelkoa esimerkiksi sosiaalisesta painostuksesta tai vainosta. Oikeus seksuaaliseen yksityisyyteen koskee kaikkia, myös laitoksissa asuvia ja vammaisia ihmisiä. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 42-44; Ihmisoikeudet.net 2020.)

Seksuaalioikeuksien toteutumiseen on jokaisella ihmisellä oikeus vaikuttaa perheen tasolta aina YK:n (Yhdistyneet kansakunnat) tasolle saakka. Erityisesti on tärkeää, että saadaan nuorten ääni kuuluviin seksuaalioikeuksiin liittyvässä päätöksen teossa. Seksuaalioikeudet vaikuttavat vahvasti siihen, millaiseksi nuoren seksuaalinen identiteetti muodostuu ja millainen hänen terveytensä ja tulevaisuutensa tulee olemaan. Tärkeää on, että yhteiskunnassa valitsee tasa-arvo ihmisten välillä ja että jokaisella olisi oikeus tehdä itseään koskevia päätöksiä eri elämän osa-alueilla. (Ilmonen ja Korhonen 2015, 46-47.)

3 SEKSUAALITERVEYSPALVELUT SUOMESSA

Seksuaaliterveys tarkoittaa hyvinvoinnin tilaa, joka koostuu psyykkisestä, fyysisestä, emotionaalisesta sekä sosiaalisesta seksuaalisuuteen liittyvästä hyvinvoinnista (kuvio 2). Yksilön seksuaaliterveyttä voidaan edistää tukemalla tätä saavuttamaan hyvät vuorovaikutustaidot sekä mahdollisimman hyvän itsetunnon ja tuntemuksen hänen omasta minäkuvastaan. (THL 2017a.) Suomessa seksuaaliterveyden edistämistä ohjaa sekä johtaa valtakunnallisesti Sosiaali- ja terveysministeriö eli STM. Seksuaaliterveyden edistämisestä säädetään myös valtioneuvoston asetuksessa kuten Terveydenhuolto- ja Tartuntatautilaissa sekä Valtioneuvoston asetuksessa neuvolatoiminnassa, koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta. Valtion lisäksi Euroopan unioni sekä Euroopan neuvosto tekevät aktiivisesti työtä nuorten seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi. (STM 2019.)

KUVIO 2. Seksuaaliterveyden osa-alueet (THL 2017a).

Lain mukaan kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huolehdittava vastuullaan olevien asukkaiden palvelujen järjestämisestä ja saatavuudesta yhdenvertaisesti koko alueellaan sekä keskittämällä jos se on perusteltua palveluiden laadun turvaamiseksi (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, § 10). Lisäksi kunnan vastuulla on järjestää opiskeluterveydenhuollon palvelut alueellaan sijaitsevien lukioiden, ammatillista koulutusta antavien oppilaitosten sekä korkeakoulujen opiskelijoille heidän asuinpaikastaan riippumatta (Terveydenhuoltolaki 30.12.2010/1326, § 17).

Opiskeluterveyden huoltoon sisältyy seksuaaliterveyden edistäminen (Valtioneuvoston asetus neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 6.4.2011/338, § 17). Kuopiossa opiskeluterveydenhuollon palveluita on oikeus käyttää kaikilla opiskelijoilla, jotka opiskelevat päätoimisesti vähintään kahden kuukauden ajan sekä ovat oikeutettuja opintotukeen (Kuopion kaupunki 2019a).

Opiskeluterveydenhuollon lisäksi kuopiolaisella opiskelevalla nuorella on mahdollisuus käyttää kaupungin seksuaaliterveysneuvolaa. Seksuaaliterveysneuvolan palveluihin kuuluu muun muassa raskauden ehkäisy sekä muut seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvät asiat. Kuitenkin ehkäisyn aloittaminen sekä kontrollointi ja seksuaalineuvonta tapahtuvat ensisijaisesti kouluterveydenhuollon kautta. (Kuopion kaupunki 2019b.)

3.1 Valtakunnallisten palveluiden käyttö nuorten näkökulmasta

Tällä hetkellä ei juurikaan ole saatavilla tietoa yleisesti nuorten palvelukokemuksista valtakunnallisella tasolla. Nuorten tulisi saada kuitenkin palveluita, joita he todella tarvitsevat, mutta tämä vaatii toimintakulttuurin muutosta. On tärkeää ohjata nuorta kohti sopivia palveluita, mutta se itsessään ei riitä. Nuoren tulee tuntea tulewansa ymmärretyksi ja autetuksi omana itsenään. (Känkänen, Kekkonen ja Gissler 2019, 1.)

Vähäisen tutkimustiedon vuoksi tilastojen avulla on mahdotonta selvittää sitä, ketkä ovat tyytyväisiä käyttämiensä palveluiden laatuun sekä määrään ja kuinka suuri osa nuorista putoaa kokonaan palveluiden ulkopuolelle. On kuitenkin tutkittu, että osa nuorista on kokenut palvelut omalla kohdallaan hyödyttömiksi tai he eivät ole saaneet sitä apua, mitä he ovat lähteneet hakemaan. Asuinpaikalla on suuri merkitys palveluiden saatavuuden suhteen. Maakuntakeskuksissa ja niiden ympäristökunnissa palveluita on saatavilla huomattavasti paremmin kuin maakuntakeskusten laitamilta. (Känkänen ym. 2019, 2.)

Nuoret kokevat esimerkiksi kankeat palvelurakenteet ja kokemukset avunsaantia estävinä tekijöinä. Nuoret eivät välttämättä tiedä kuinka ja missä asioissa ammattilaisia voi lähestyä sekä kuinka eri palveluissa toimitaan. Avunsaantia vaikeuttavat myös joustamattomat aikuislähtöiset rakenteet palveluissa. Ammattilaiset voivat vaihtua useita kertoja, mikä vaikeuttaa luottamuksen syntymistä asiakassuhteeseen. Ammattilaisten suurenkin vaihtuvuuden vuoksi avun tarpeen kiireellisyyttä ja vakaavuutta saatetaan aliarvioida. (Känkänen ym. 2019, 3.)

3.2 Seksuaaliterveyden edistäminen Kuopiossa

Kuopion kaupungissa toimii seksuaaliterveyden edistämisen työryhmä, joka tuo käytäntöön THL:n "Edistä, ehkäise ja vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelmaa 2014-2020". Tämän tueksi Kuopion kaupungissa on tehty "Seksuaaliterveyden edistämisen suunnitelma 2018-2030". Suunnitelman avulla Kuopion kaupunki pyrkii parantamaan seksuaaliterveyden edistämistyötä kaupungin sisällä. (Kuopion kaupunki 2019b; Kuopion kaupunki s.a.)

Kuopion kaupungin seksuaaliterveyden edistämisen suunnitelma perustuu eri lakeihin ja asetuksiin kuten esimerkiksi terveydenhuoltolakiin ja lakiin potilaan asemasta ja oikeuksista. Näiden lisäksi suunnitelman taustalla vaikuttavat vahvasti Kuopion kaupungin oma strategia, kerran valtuustokaudessa julkaistava laaja hyvinvointikertomus sekä kansainväliset ja kansalliset linjaukset seksuaaliterveyden edistämisestä. Suunnitelmassa on tuotu ilmi nuorten seksuaalisuuteen liittyviä tuloksia eri alueiden välillä sekä seksuaaliterveyttä edistäviä palveluita Kuopiossa. Näiden asioiden lisäksi suunnitelmassa asetetaan tavoitteet seksuaaliterveyden edistämiseksi sekä toimenpiteet, joilla tavoitteet pyritään saavuttamaan suunnitelmakaudella. (Kuopion kaupunki s.a.)

Suunnitelman tavoitteena on muun muassa seksuaalisen väkivallan ja häirinnän väheneminen. Tähän tavoitteeseen pyritään pääsemään tiedottamalla eri yksiköissä seksuaalista väkivaltaa kohdanneiden hoitopolusta. Väkivaltaan pyritään puuttumaan ja siihen liittyvää materiaalia jaetaan eteenpäin. Seksuaalisen väkivallan ja häirinnän vähentämiseen pyritään vaikuttaa myös kampanjoinnin keinoin sekä yleisesti tiedossa olevien häirintäyhdysheiköiden avulla. (Kuopion kaupunki s.a.)

Myös ammattioppilaitoksissa ja lukioissa opiskelevien miesten suojaamattomien yhdyntöjen määrää pyritään vähentämään kampanjoinnin ja teemapäivien avulla. Seksuaaliterveyden edistämisen suunnitelmassa käy ilmi, että Kuopiossa ammattikoulussa opiskelevista miehistä 10,4% ja lukiossa opiskelevista miehistä 9,7% oli kouluterveyskyselyn mukaan ollut suojaamattomassa sukupuoliyhteydessä. Tähän liittyen tavoitteena on myös vähentää sukupuolitautiläytösten määrää turvaseksistä tiedottamalla sekä neuvontaa antamalla. (Kuopion kaupunki s.a.)

Kuopiossa nuorten seksuaaliterveyttä on pyritty parantamaan muun muassa tarjoamalla kaikille alle 25-vuotiaille kuopiolaisille ilmainen ehkäisy. Vaihtoehtoja eri ehkäisymenetelmien käyttöönottoon löytyy. Valittavissa on yhdistelmä- ja minipillereitä, hormoni- ja kuparikierukoita, ehkäisyimplantteja ja -renkaita sekä kondomeja. (Kuopion kaupunki 2020.) Ilmainen ehkäisy asettaa nuoret tasa-arvoiseen asemaan ja antaa heille mahdollisuuden pitää huolta omasta seksuaaliterveydestään ilman varallisuuden aiheuttamia rajoituksia (Väestöliitto 2020).

3.3 Seksuaaliterveyttä edistävät palvelut miehille ja pojille

THL:n seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman toiseksi teemaksi oli nostettu miesten seksuaali- ja lisääntymisterveys. Ehkäisy- ja äitiysneuvolan palvelut on liitetty pääsääntöisesti naisiin, joten miesten ei ole ollut helppoa hakeutua kyseisten palveluiden piiriin. Toimintaohjelmaan on nostettu myös esille vähäinen tieto miesten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyen esimerkiksi yleisesti miesten seksuaaliterveyden tietotason tai miehille sopivien seksuaaliterveyspalveluiden osalta. Tavoitteena olisikin palveluiden järjestäminen kynnyksettömästi myös miehille sekä palveluiden tarjoaminen tukea tarvitseville miesryhmille kohdennetusti. (THL 2019a, 16.)

Kuopion kaupunki järjestää opiskelijoilleen opiskeluterveydenhuollon. Opiskeluterveydenhuollon palveluihin kuuluu muun muassa seksuaalineuvonta, jota toteuttaa seksuaalineuvojakoulutuksen saanut henkilö. Seksuaalineuvonta-käynneillä opiskelija voi keskustella omaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Opiskelija voi halutessaan varata ajan suoraan seksuaalineuvojalta tai oman opiskeluterveydenhoitajan kautta. (Kuopion kaupunki 2019a; Kuopion kaupunki s.a.) Terveystarkastukset oppilaitoksissa ovat hetkiä, jolloin seksuaaliterveydestä voidaan keskustella kunkin opiskelevan nuoren kanssa henkilökohtaisesti. Seksuaaliterveyttä voidaan parantaa kuitenkin myös toisenlaisin keinoin kuten esimerkiksi erilaisten sovellusten avulla. (Kuortti ja Halonen 2018, 875-876.)

Kaupungin pääterveysasemalla toimii seksuaaliterveysneuvola, missä kaiken ikäiset voivat käydä ehkäisyyn liittyvissä asioissa sekä käydä keskustelemassa seksuaaliterveyteen ja esimerkiksi raskauden keskeytyksiin liittyvistä asioista. Alle 25-vuotiaille kuopiolaisille tarjotaan ilmainen ehkäisy. Pääterveysasemalla toimii seksuaaliterveysneuvolan lisäksi myös maksuton sukupuolitautilien vastaanotto. Aina sukupuolitautilien vastaanotolla käyminen ei ole kuitenkaan välttämätöntä, vaan tutkimukset voidaan tehdä myös esimerkiksi opiskeluterveydenhuollossa tai terveyskeskuksen eri hoitotiimien vastaanotoilla. Myös yksityiset terveysasemat ovat mahdollisia paikkoja suorittaa sukupuolitautilien testaus. Halutessaan sukupuolitautilien testauksen voi tehdä myös kotona. (Kuopion kaupunki s.a.; Kuopion kaupunki 2019c.)

Seksuaaliterveyttä edistäviä palveluita Kuopiossa tarjoaa myös esimerkiksi KYS Kuopion yliopistollinen sairaala, Vamos Kuopio, Vinkkeli etsivänuorisotyö, rikosuhripäivystys RIKU ja Terveysneuvontapiste Portti. Vamos Kuopio tukee 16-29-vuotiaita kuopiolaisia nuoria, jotka ovat syystä tai toisesta jääneet työelämän ja koulutuksen ulkopuolelle ja täten syrjäytymisvaarassa. Nuori voi saada seksuaalineuvontaa suoraan Vamosin seksuaalineuvojalta ja tarvittaessa hänet voidaan ohjata muiden palveluiden piiriin. Myös Vinkkeli etsivänuorisotyön kautta nuori voidaan ohjata sopivien palveluiden äärelle. (Kuopion kaupunki s.a.)

Portti sen sijaan on huumeiden käyttäjille tarkoitettu terveysneuvontapiste, jossa voi anonyymisti käydä vaihtamassa käytetyt neulat ja ruiskut puhtaisiin ja saada tartuntatautineuvontaa. Portin kautta voi saada lähetteet HIV- ja hepatiittilaboratoriokokeisiin. Myös hepatiitti A- ja B-rokotteet voi saada Portissa. Portissa asioiminen on luottamuksellista ja asiakkaalla on mahdollisuus saada palvelunohjausta sekä tarvittaessa myös kondomeja. Näin pyritään edistämään asiakkaiden terveyttä ja estämään tartuntatautien leviämistä. (Päihdepalvelusäätiö 2019; Kuopion kaupunki s.a.)

Mikäli on joutunut seksuaalirikoksen uhriksi voi rikosuhripäivystyksen eli RIKU:n kautta saada erilaisia erikoispalveluita. Rikosuhripäivystyksestä rikoksen uhri saa psykososiaalista tukea ja hän voi saada esimerkiksi tukihenkilön rikosilmoituksen tekemiseen. Rikoksen uhri voidaan tätä kautta tarvittaessa ohjata myös muihin palveluihin. Rikosuhripäivystykseen voi hakeutua itse tai esimerkiksi poliisin ohjaamana. Palvelu on ilmainen sekä lakisäätäinen kaikille, jotka ovat joutuneet rikoksen uhriksi. Muun muassa lähisuhdeväkivalta ja seksuaalirikokset ovat tyypillisiä rikoksia, jonka vuoksi palveluun hakeudutaan. (Kuopion kaupunki s.a.; RIKU 2019.)

Seksuaaliterveyspalvelut eivät rajoitu kuitenkaan ainoastaan fyysisiin palveluihin. Esimerkiksi Väestöliitolla on valtakunnallinen palveluita tarjoava internetsivu niin nuorille, aikuisille kuin ikäihmisillekin: hyväkysymys.fi. Internetsivu tuottaa ja tarjoaa kullekin kohderyhmälleen räätälöityä sisältöä ja palveluita. Nuorten omassa osiossa on esimerkiksi runsaasti seksuaalisuuteen liittyvää sisältöä eri muodoissa. (Hyvä kysymys 2019.)

Seksuaalisuutta ja seksuaaliterveyttä tukevia palveluita on esimerkiksi erilaiset ryhmä-, ajanvaraus- ja päivystyschatit, videot, puhelinpalvelut, kysymys vastaus –palstat, podcastit ja testit. Eri chateissa nuori voi keskustella mieltä askarruttavista asioista anonyymiteetin turvin sekä ammattilaisten että muiden nuorten kanssa. Myös Kysymys vastaus –palstalla voi saada vastauksia seksuaalisuuteen liittyviin kysymyksiin. (Hyvä kysymys 2019.) Väestöliitolla on olemassa myös seksuaalineuvontachat -palvelu. Väestöliitto on tarjonnut nuorille seksuaalineuvontaa verkon välityksellä jo noin 18 vuotta, mutta vuonna 2016 Väestöliitto otti käyttöön matalankynnyksen seksuaalineuvontachat-palvelun, jossa nuoret voivat keskustella heitä mietityttävistä aiheista. Vuonna 2018 seksuaalineuvontachat-keskusteluissa sukupuolen käydessä ilmi keskusteltiin useammin pojan kuin tytön tai muun sukupuolisen kanssa, mistä voidaankin huomata internetin suosiminen poikien tiedonlähteenä. Keskustelun aiheista esimerkiksi 24% käsitteli seksuaalista toimintaa ja 15% aiheista liittyi muuhun seksuaaliseen hyvinvointiin kuten ehkäisyyn ja seksuaaliseen suuntautumiseen (Pakarinen ym. 2017, 141; Väestöliitto 2019e; Väestöliitto 2019d.)

Hyvä kysymys –sivuston puhelinpalveluihin lukeutuu muun muassa Poikien puhelin. Poikien puhelin on auttava puhelin- ja verkkopalvelu, jossa pojat voivat keskustella koulutetun mieshenkilön kanssa poikien elämän pulmista. Hyvä kysymys –sivusto tarjoaa asiantuntijoiden vastauksia kysymyksiin videoiden muodossa. Seksuaaliterveyttä edistävästä verkkopalveluista voidaan mainita myös Väestöliiton omat podcastit, jotka tarjoavat seksuaaliterveyteen liittyvää tietoa teemoittain. Podcasteja löytyy muun muassa seksuaalioikeuksien (Sexual Rights Q&A), ensimmäisen yhdyntäkerran (Miten valmistautua ekaan kertaan? -podcast) ja seksuaalivähemmistöjen (Mun sateenkaari –podcast) näkökulmasta. Kaikkien näiden palveluiden lisäksi Hyvä kysymys –sivustolla voi tehdä myös erilaisia testejä, osallistua kursseille ja luennoille sekä tutustua palvelukorttien kautta erilaisiin järjestöjen tuottamiin palveluihin kuten sovelluksiin ja mobiilipeleihin. (Väestöliitto 2019c; Hyvä kysymys 2019.)

4 SUKUPUOLITAUDIT JA NIIDEN ESIINTYVYYS

Sukupuolitaudit eli seksitaudit ovat pääasiassa seksuaalisessa kontaktissa leviäviä tauteja, joiden aiheuttajina toimivat erilaiset virukset, bakteerit ja alkueläimet. Suomen yleisimpiä sukupuolitauteja ovat kondylooma, klamydia sekä sukuelinherpes (kuvio 3), mutta muitakin seksitauteja kuten kup-paa, tippuria ja HIV-infektiota esiintyy. Sukupuolitaudit tarttuvat ihmisestä toiseen ihorikkojen kautta sekä limakalvojen koskettaessa toisiaan suojaamattoman yhdynnän aikana. (Hiltunen-Back 2019b.) Sukupuolitautien tartuntoja voi tapahtua myös suuseksissä sekä seksilelujen yhteiskäytössä (Hiltunen-Back, Liitsola ja Brummer-Korvenkontio 2019). Kondomi toimii yleisesti ottaen hyvänä suojana sukupuolitautitartuntoja vastaan. Kuitenkin esimerkiksi sukuelinherpes sekä kondylooma voivat tarttua ihmisestä toiseen myös kondomin suojaamien alueiden ulkopuolelta. (Hiltunen-Back 2019b.)

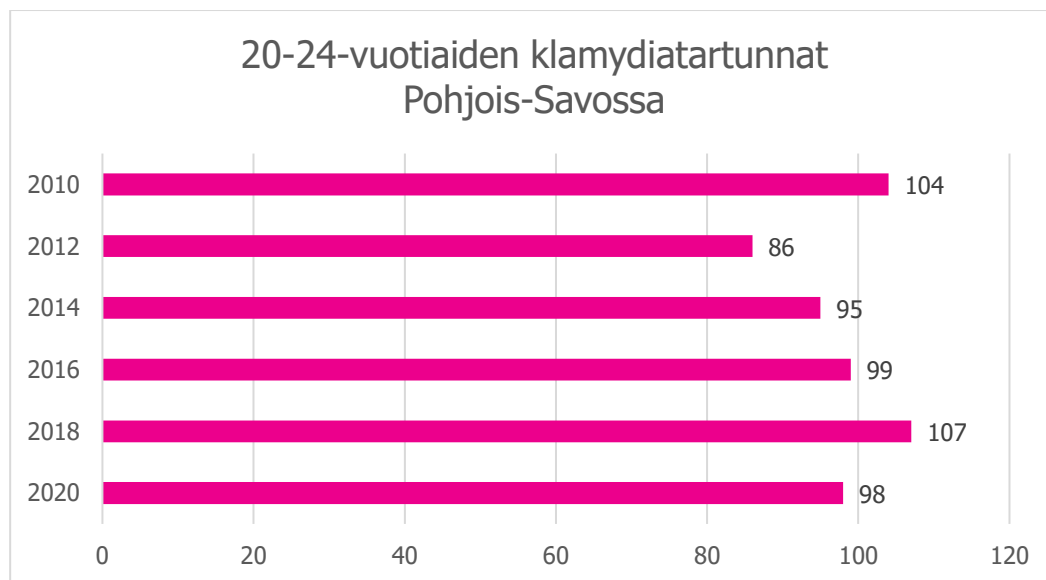
<h3>Klamydia</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • Aiheuttajana bakteeri • Suurinosa tartunnan saaneista oireettomia • Miehillä voi aiheuttaa kirvelyä virtsatessa ja vuotoa virtsaputkesta • Hoidetaan antibiootilla • Hoitamattomana voi aiheuttaa lapsettomuutta
<h3>Kondylooma</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • Papilloomaviruksen aiheuttama • Vain osalla näkyviä oireita • Miehillä voi aiheuttaa ihon sekä limakalvon värisiä näppyjä peräaukon, terskan, peniksen varren ja kivesten alueelle • Yleensä kotihoito reseptilääkkeillä
<h3>Sukuelinherpes</h3>	<ul style="list-style-type: none"> • Herpes simplex -virustyyppi 1 tai 2 taudinaiheuttajana • Ensitartunta voi olla joko oireellinen tai oireeton • Oireena muun muassa rikkoutuessaan haavautuvat rakkulat sukupuolielinten alueella • Virustartunta jää pysyvästi elimistöön • Viruslääkitys oireiden hoitoon

KUVIO 3. Suomen kolme yleisintä seksitautia. (Hiltunen-Back, Liitsola ja Brummer-Korvenkontio 2019; Hiltunen-Back 2019a.)

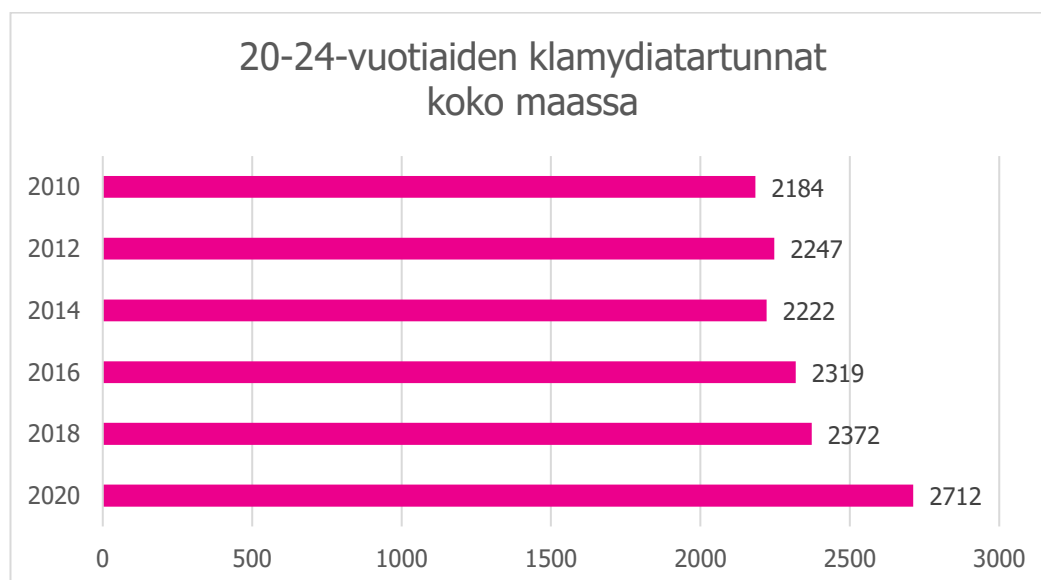
Vuosittain Suomessa kerätään tilastotietoa sukupuolitautitartuntojen määristä sekä yleisyydestä. Tätä tilastotiedon keruuta suorittaa Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Tippuritartuntoja tilastoidaan lähes joka vuosi noin 500 tapausta ja viime vuosien aikana varsinkin alle 30-vuotiaiden osuus tuossa määrässä on kasvanut. Myös klamydiatartuntoja tilastoidaan joka vuosi noin 15 000 tapausta. Suurin osa klamydiatartunnan saaneista ovat alle 25-vuotiaita. (Hiltunen-Back 2019b.)

Sukupuolitautitartuntojen määrä on ollut nousussa viime vuosina koko maassa. Seksitautitartuntojen määrän kasvua voidaan havaita myös alueellisella tasolla. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä 20-24-vuotiailla miehillä todetut klamydiatartunnat ovat esimerkiksi selkeästi lisääntymään päin. Vuonna 2017 tartuntoja rekisteröitiin tartuntatautirekisterin tilastotietokantaan 88 kappaletta. Tartuntojen määrä nousi kuitenkin reilusti seuraavaan vuoteen mennessä (kaavio 1). Vuonna 2018 kyseisellä

ikäryhmällä tartuntoja rekisteröitiin jo 107. Tilasto on muuttunut vuosien varrella, mutta tartuntojen määrät ovat liikkuneet suurilta osin 90-120 tartunnan välillä (THL 2020.) Koko maan osalta kuitenkin tartuntojen määrä on ollut noususuhdanteinen vuodesta 2014 asti kuten kaaviosta 2 voi havaita. Klamydia-, tippuri- ja kuppattartuntojen määrät ovat kasvaneet Pohjois-Savon alueella, ja tartuntamäärien nousua on havaittavissa paikallisesti myös Kuopiossa. (Kuopion kaupunki s.a.)

KAAVIO 1. Todettujen klamydiatapausten määrä 20-24-vuotiailla miehillä Pohjois-Savon sairaanhoitopiirissä vuosina 2010-2020 (THL 2021).

KAAVIO 2. Todettujen klamydiatapausten määrä 20-24-vuotiailla miehillä koko maassa vuosina 2010-2020 (THL 2021).

5 SEKSUAALIKASVATUS SEKSUAALITERVEYDEN EDISTÄJÄNÄ

Seksuaaliterveyden edistäminen tapahtuu seksuaalikasvatuksen kautta. Seksuaalikasvatus tarkoittaa seksuaalisuuden tiedollisten, fyysisten, sosiaalisten ja vuorovaikutukseen liittyvien sekä tunteisiin liittyvien näkökohtien oppimista (Väestöliitto 2019a). Seksuaalikasvatusta tapahtuu kolmella tasolla, jotka ovat seksuaalivalistus, seksuaaliopetus sekä seksuaalineuvonta. Seksuaalivalistuksessa viesti on yksisuuntaista ja suurille joukoille tapahtuvaa viestintää, kun taas seksuaaliopetus on esimerkiksi koululuokassa tapahtuvaa opetusta pääasiassa pienehkölle joukolle ihmisiä. Seksuaalineuvonta on seksuaalineuvontakoulutuksen saaneen ammattihenkilön toimesta antamaa neuvontaa, jossa kerrallaan on yleensä yksi tai kaksi henkilöä. (THL 2018.) Seksuaalineuvontaa antavalla ammattihenkilöllä tulee olla hyvät valmiudet ymmärtää seksuaalisuuden moninaisuuden merkityksiä siinä asiakaskunnassa, jolle hän seksuaalineuvontaa antaa (Klemetti ja Raussi-Lehto 2016, 48).

Seksuaalioikeuksien käsittely sisältyy seksuaalikasvatukseen (Klemetti ja Raussi-Lehto 2016, 46). Seksuaalioikeudet ovat kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa tunnustettuja oikeuksia. Niiden tarkoitus on suojella jokaisen ihmisen itsemääräämisoikeutta ja koskemattomuutta. (THL 2017a.) Seksuaalioikeuksiin kuuluu muun muassa oikeus yksityisyyteen, oikeus korkeimpaan mahdolliseen terveyden tasoon seksuaaliterveys mukaan luettuna, oikeus saada informaatiota, oikeus päättää perheen perustamisesta ja oikeus kattavaan seksuaaliopetukseen. (WAS 2014.)

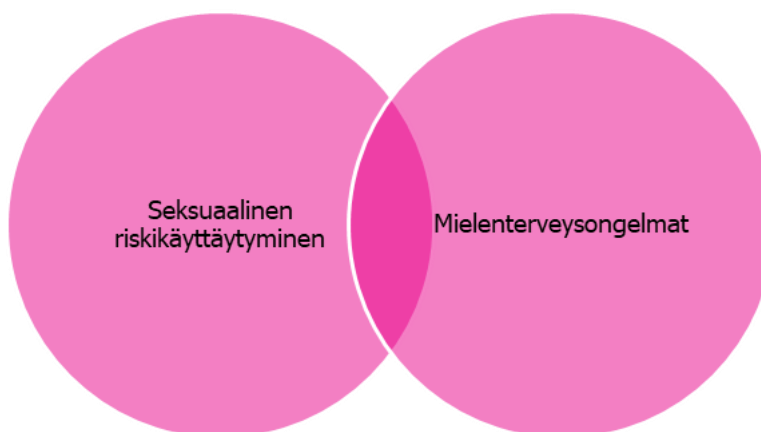
Nuorena tai viimeistään nuorena aikuisena omaksutut tavat ovat suoraan suhteessa terveyteen ja hyvinvointiin aikuisuudessa. Nuori aikuisikä on murrosvaihe elämässä, jossa usein tapahtuu monia muutoksia. Nämä muutokset voivat heijastua omaan hyvinvointiin merkittävästikin. Ne elintavat, jotka nuori vakiinnuttaa omaan elämäänsä sekä näitä elintapoja seuraavat sosioekonomiset erot ovat luomassa pohjaa sekä terveys- että hyvinvointieroille tulevassa aikuisväestössä. (Jääskeläinen, Koponen, Lundqvist, Borodulin, Koskinen, FinTerveys 2017 –tutkimuksen johtoryhmä 2019.) Yhä tänäkin päivänä yksi seksuaalikasvatuksen tärkeimmistä tehtävistä on seksuaalikasvatukseen liittyvän informaation lisääminen nuorten keskuudessa. Oikea tieto tukee seksuaalisuuteen liittyvien valintojen tekemistä ja on täten merkittävä tekijä turvallisessa seksikäyttäytymisessä. Seksuaaliterveyden edistämiseksi hyvän lähtökohdan tänä päivänä antaa nuorten positiivinen suhtautuminen ja asenteet seksuaalikäyttäytymistä kohtaan. (Pakarinen ym. 2017, 140.)

Kouluterveyskyselyiden kautta on voitu huomata poikien heikompi tietotaso seksuaaliterveydestä verrattuna tyttöihin. Lisäksi myös ammattiin opiskelevien nuorten tietämys seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvistä asioista on heikompi kuin lukiossa opiskelevien nuorten. (THL 2019b, 28.) Tiedon lisäksi ammattiin opiskelevien nuorten miesten seksuaalikäyttäytyminen herättää huolta. Marja Pakarinen väitöskirjassaan "Ammattiin opiskelevien nuorten seksuaalikäyttäytyminen ja siihen liittyvät tiedot ja asenteet ennen seksuaaliterveysinterventiota ja sen jälkeen" selvitti kyselylomakkeen avulla ammattiin opiskelevien nuorten suhtautumista seksuaaliterveyteensä sekä ehkäisymenetelmien käyttöä yhdyntöjen aikana. Kyselyyn vastanneista 705 opiskelijasta erittäin hyvä tietotaso oli joka kolmannella tytöllä ja joka viidennellä pojalla. Sukupuolitautitesteissä oli käynyt lähes 40 %

tytöistä ja alle 10 % pojista. Kuitenkin pojat luottivat kykyihinsä käyttää kondomia tyttöjä enemmän (Pakarinen 2019, 44-67). Oma perhetausta, yhteisön arvot sekä muut sosiaaliset tekijät määrittävät seksuaalisuutta suuresti. Tähän vaikuttavat selkeästi myös sukupuoli, uskonto, kulttuuri, siviilisääty sekä taloudelliset tekijät. Kaikki edellä mainitut asiat ovat monesti yhtä aikaa vaikuttamassa siihen, millaisia valintoja ja päätöksiä oman seksuaalikäyttäytymisen puolesta tehdään. (WHO 2017.)

Vuosina 2011-2013 Suomessa oli käynnissä Tehoa poikien seksuaaliopetukseen –hanke eli PoikaS-hanke. PoikaS-hankkeen kautta selvitettiin millaisia odotuksia, toiveita ja kokemuksia yläkouluikäisillä pojilla on seksuaalikasvatuksesta. Hankkeen tavoitteena oli edistää poikien seksuaalista hyvinvointia sekä parantaa heidän seksuaaliterveystietojaan. PoikaS-hankkeen tavoitteina oli myös kartoittaa monikulttuurisia erityistarpeita ja vahvistaa positiivisia malleja matkalla mieheksi kasvamista. (Väestöliitto 2019b.) Aineisto tutkimukseen kerättiin eri menetelmien, kuten esimerkiksi kyselyjen, avulla. Kyselyssä kävi ilmi muun muassa, että noin 44% kyselyyn vastanneista peruskouluikäisistä pojista olivat sitä mieltä, että seksuaaliopetusta annetaan koulussa vähän tai aivan liian vähän. Poikien murrosikään liittyvistä asioista ja kehityksestä ei keskustella kouluissa yhtä paljon kuin tyttöjen murrosikään liittyvistä asioista. Tämä voikin olla yksi syy siihen, miksi poikien ja miesten seksuaalitietojen taso on matalampi verrattuna saman ikäisiin tyttöihin ja naisiin. (Kontula 2012, 81, 85.)

Noin kolmasosa suomalaisista nuorista on saanut mielenterveysongelmiinsa apua psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta tai lääkkeitä ennen 25 ikävuotta. Mielenterveysongelmat ja seksuaalinen riskikäyttäytyminen (kuvio 4), kuten huolimaton ehkäisy ja varhaiset seksikokemukset, usein kietoutuu vahvasti toisiinsa. Siksi mielenterveytensä kanssa kamppailevien nuorten seksuaaliterveyden tukeminen on myös tärkeää. (Kuortti ja Halonen 2018, 877.) Nuorilla miehillä seksuaalinen riskikäyttäytyminen on nuoria naisia todennäköisempää ja täten myös haitallisten lopputulosten riski on kohonnut. (Buzi 2017, 359.)

KUVIO 4. Seksuaalinen riskikäyttäytyminen ja mielenterveysongelmat linkittyvät monesti toisiinsa (Kuortti ja Halonen 2018, 877).

6 SOSIAALINEN MARKKINOINTI JA INFOGRAFIikka

Sosiaalinen markkinointi tarkoittaa pyrkimystä muuttaa tai ylläpitää ihmisten tietynlaista käytöstä yhteiskunnan sekä yksilön etua edistäen. Sosiaalinen markkinointi määritelmänä pitääkin sisällään selkeitä asiakohteita. Se hyödyttää ihmisiä ja yhteiskuntaa ja oman prosessinsa kautta pyrkii vaikuttamaan ihmisten käyttäytymismalleihin. Sosiaalisen markkinoinnin prosessi voidaankin jakaa kuuteen eri vaiheeseen, jotka on kuvattu alla kuviossa 5. (THE NSMC 2011, 5.)

KUVIO 5. Sosiaalisen markkinoinnin prosessi (THE NSMC 2011, 5).

Sosiaalista markkinointia tehdessä on tärkeää miettiä ymmärtääkö itse kohderyhmää ja heidän perspektiiviään asioihin. On myös tärkeää pohtia, tuoko markkinoinnissa selkeästi ilmi sen, miten ja mihin suuntaan kohderyhmän käyttäytymisen tulisi muuttua. (THE NSMC 2011, 7.) Kehittämistyön tuokset eli infograafiset posterit ovat osa sosiaalista markkinointia. Infograafiset posterit kohdentuvat selkeästi juuri haluttuun kohderyhmään, pyrkivät vaikuttamaan heidän käyttäytymismalleihinsa seksuaalisuuden ja seksuaaliterveyden suhteen sekä ravätkkyydellään ja infografiikan keinoin herättävät huomion nopeasti.

Infografiikassa yhdistellään tekstiä sekä erilaisia visuaalisia elementtejä, joilla pyritään havainnollistamaan jotakin asiaa, kertomaan tarinaa tai kuvaamaan erilaisia prosesseja. Infografiikan tehtävä on selventää asioita eikä ainoastaan yksinkertaistaa niitä ymmärrettävämpään muotoon. Infografiikka kertoo sitä tarinaa, minkä sen suunnittelija on itse luonut. (Sillanpää 2015, 5.)

Infografiikka voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan: tietoa välittävä grafiikka, eksploratiivinen grafiikka sekä infografiikkamainen kuvitus. Tietoa välittävässä grafiikassa pyritään parhaan mukaan havainnollistamaan vastaanottajalle sitä tietoa, mitä grafiikan tekijä itse haluaa lukijalle viestittää. Tietoa yritetäänkin siis viestittää eteenpäin visuaalisen esityksen avulla. Eksploratiivisessa grafiikassa yritetään auttaa lukijaa löytämään jotakin uutta aineistosta datavisualisoinnin kautta. Datavisualisoinnissa useimmiten muutetaan numeraalista dataa erityyppisiksi visuaalisiksi kuvioiksi ja kaavioksi. Infografiikkamaisella kuvituksella tarkoitetaan lukijan houkuttelemista esteettisin keinoin. Visuaalisuus on tiedonvälitystä tärkeämpää ja sillä pyritään luomaan mielikuvia ja herättämään mielenkiinto. (Sillanpää 2015, 6.)

Hyvä infograafinen posterit havainnollistaa tietoa ja on esteettisesti houkutteleva. Infografiikassa visualisointi toimii työkaluna tiedon havainnollistamisessa eikä tuolloin niin sanottu visualisointi saa mennä itse tiedon edelle tai vääristää sitä. Infograafisen posterin on kuitenkin hyvä olla kaunis ja esteettinen, sillä sen on havaittu parantavan tiedon ymmärrettävyyttä. Se ei kuitenkaan saa olla infografiikassa ensimmäisenä prioriteettina. (Sillanpää 2015, 8.)

7 KEHITTÄMISTYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Kehittämistyön tarkoituksena on tehdä Kuopion kaupungille kaksi infograafista posteria nuorten miesten seksuaaliterveyden edistämistä varten sekä seksuaaliterveyspalveluiden esille tuomiseksi. Kohderyhmä infograafisille postereille valikoitui pohtiessamme seksuaaliterveyspalveluiden tarjontaa sekä perehtyessämme nuorten ja nuorten aikuisten seksuaaliterveyteen. Tämän kehittämistyön tuotoksena luodut infograafiset posterit antavat nuorille miehille tiivistetysti tietoa seksuaaliterveydestä sekä ohjaa heitä tarvittaessa hakeutumaan seksuaaliterveyspalveluiden piiriin internetosoitteen kautta. Tarkoituksena on, että infograafisia postereita näytettäisiin kaupungin sähköisillä digitauluilla sekä esimerkiksi Savonia ammattikorkeakoulun tiloissa.

Kehittämistyön tavoitteena on infograafisten postereiden kautta parantaa nuortenmiesten tietämystä seksuaaliterveyteen ja siihen vaikuttaviin asioihin liittyen sekä tätä kautta parantaa yleisesti seksuaalista hyvinvointia Kuopiossa. Kehittämistyö antaa terveydenhuollon ammattilaisille työvälineen, jonka avulla nuoria miehiä on helpompi lähestyä seksuaaliterveyden edistämisen näkökulmasta. Oma tavoitteemme kehittämistyön tekijöinä on lisätä ja parantaa nuorten miesten seksuaaliterveyttä ja postereillamme normalisoida seksuaalisuutta ja siitä ääneen puhumista.

8 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

Kehittämistyö toteutetaan Kuopion kaupungille yhdessä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa. Kehittämistyön tuotoksena tehdään sekä Kuopion kaupungin, että Savonia ammattikorkeakoulun käyttöön sopivat sähköiset posterit nuorten miesten seksuaaliterveydestä ja seksuaaliterveyspalveluista Kuopiossa.

8.1 Kehittämistyön menetelmät

Kehittämistutkimus on tutkimuksen muoto, joka tekstien lisäksi tuottaa myös ratkaisuja. Tutkimuksen tuloksena syntyy esimerkiksi jonkinlainen tuote. Kehittämistutkimuksella voidaan kehittää joitakin asioita parempaan suuntaan tai jopa poistaa joku ongelma. (Kananen 2012, 42-44.) Tässä opinnyytteessä pohditaan teoretiedon avulla nuorten miesten seksuaaliterveyttä ja seksuaaliterveyspalveluita. Kehittämistyön tuotoksena luodaan nuorille miehille suoraan suunnattu infograafinen posteriksi seksuaaliterveydestä. Kehittämistyössä pyritään saavuttamaan konkreettinen, selkeästi määritelty tavoite kehittämisprosessin kautta. Kehittämällä ja kehittämistoiminnalla pyritään saamaan aikaan parempaan lopputulokseen tai toimintatapaan tähtäävä muutos. Tavoitteellisuus onkin keskeinen elementti kehittämistoiminnassa. (Toikko ja Rantanen 2009, 14-16.)

Kehittyminen ja kehitys voivat olla aina yksilöiden muutoksista toimintojen muutoksiin. Kehittämistä voi myös tehdä ilman tutkimusta, mutta yhdessä tutkimuksen kanssa onnistumisen mahdollisuudet paranevat. Tutkivassa kehittämisessä ajattelussa täytyy olla loogisuutta ongelman ratkaisemiseksi, ilmiön ymmärtämiseksi sekä totuuden hahmottamiseksi. Totuuden etsinnässä lähemmäs todellisuutta pääsee päättelyn avulla. (Heikkilä, Jokinen ja Nurmela 2008, 21-38.) Postereita työstettäessä tarvittiin päättelyä nuorten miesten kommenttien ja kyselyjen vastauksien käsittelyssä sekä niiden soveltamisessa terveydenhuollon ammattilaisten kommentteihin. Kehittämisalueen sekä kontekstin tuntemus ovat tutkivan toiminnan perusta. Siihen liittyy niin ymmärrys toiminnan perusluonteesta kuin kyky hankkia ja soveltaa tietoa realistista kehittämistä edistävästi (Heikkilä ym. 2008, 21).

Kehittämistutkimus sisältää kaksi prosessia: kehittämistyön ja opinnäytetyön. Kehittämistutkimukseen tekeminen alkaa suunnitteluvaiheella. Tuolloin tutkittavaan aiheeseen perehdytään kunnolla, luodaan teoreettinen viitekehys ja aihe rajataan. Suunnitteluvaihetta seuraa niin sanottu kenttävaihe. Tämä käynnistää itse kehittämistyön. Tämän tuloksena syntyy aineisto itse opinnäytetyöhön. Kenttätyö ja opinnäytetyön kirjoittaminen tavallisesti erotetaan toisistaan. Ne ovat kuitenkin toisiaan seuraavia prosesseja. Kolmas vaihe kehittämistutkimuksen tekemisessä on havainnointivaihe. Tuolloin tutkija itse havainnoi suoraan tutkittavaa kohdetta. (Kananen 2012, 47-49.)

Kehittämistyössä nuorten miesten seksuaaliterveystiedoista ja -palveluista kehittämistutkimus toteutetaan aiemmin mainittujen vaiheiden mukaisesti. Ensin perehdytään tutkittavaan aiheeseen ja selvitetään mitä aiheesta jo tiedetään. Aihe ja kohderyhmä rajataan sopivaksi, tässä tapauksessa ainoastaan nuoriin miehiin, jotka ovat jo täysi-ikäisiä, mutta alle 30-vuotiaita. Tämän jälkeen aloitetaan

kenttävaihe eli itse toteutus. Kenttävaiheen kautta luodaan teoriapohja ja tätä kautta itse tuotos. Lopulta havainnointivaiheessa selvitetään suoraan posterin vaikuttavuutta opinnäytetyön kohderyhmän kautta.

8.2 Suunnitteluvaihe

Itse opinnäytetyön tekeminen alkoi kevätlukukaudella 2018. Ensimmäinen opinnäytetyön aihe oli lapsivuodepsykoosin ennaltaehkäisyyn käytettävän työvälineen luominen. Tilaajaa tuolle työlle ei kuitenkaan löytynyt, joten aihe jouduttiin vaihtamaan nuorten miesten seksuaaliterveyttä edistävään tutkimukseen, joka oli tarkoitus toteuttaa laadullisena haastattelututkimuksena ammattikouluikäisten nuorten parissa. Aihetta kehiteltiin kuitenkin vielä eteenpäin ja lopullisena aiheena oli opinnäytetyö, jossa nuorten miesten seksuaaliterveyttä pyritään edistämään luomalla infograafinen, huomiota herättävä poster. Opinnäytetyö prosessi on ollut aiheen muutosten sekä muokkausten vuoksi tavallista hitaampi.

Idea infograafisen posterin luomisesta tuli opinnäytetyötä ohjaavalta opettajalta sekä Savonian viestinnän yhdyshenkilöltä. Tilaajaksi saatiin Kuopion kaupunki. Opinnäytetyöllä haetaan tuoda seksuaaliterveyspalveluita myös miesten saataville, sillä monesti palvelut kattavat enemmän vain naisia ja tyttöjä.

Kuopion kaupungin yhteyshenkilö antoi opinnäytetyön tekemiseen melko vapaat kädet, joten ideointi ja suunnittelu lähti käyntiin hyvin pian teoriapohjan kasaamisen jälkeen. Opinnäytetyö toteutetaan yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa ja opinnäytetyöpalaverissa sovittiin, että opinnäytetyön tekijät luovat halutunlaisen pohjan posterille, lähettävät sen katsottavaksi sekä ohjaavalle opettajalle että kaupungin yhteyshenkilölle mahdollisten muutosehdotusten vuoksi. Sen jälkeen infograafinen poster luodaan yhteistyössä Savonia ammattikorkeakoulun kanssa ideoiden pohjalta. Tähän toimintatapaan päädyttiin opintojen kiireisyyden sekä henkilökohtaisten syiden perusteella.

Kehittämistyön suunnitteleminen alkoi kirjallisuuteen perehtymisellä sekä aiheen laajemmalla tutkimisella etsimällä tietoa eri tietokannoista. Tietoa on haettava, jotta kehittämiskohde saadaan rajattua ja tietoperusta kehittämistyölle voidaan laatia tarpeeksi hyvin. Prosessin aikana on tärkeää pitää huolta työskentelyn riittävästä järjestelmällisyydestä, kriittisyydestä sekä analyttisyydestä. (Ojasalo, Moilanen ja Ritalahti 2014, 24.) Rajasimme kohderyhmäksi nuoret miehet, sillä aiheeseen perehtymällä voitiin todeta nuorten miesten seksuaaliterveystiedon olevan heikompaa ikäisiinsä naisiin ja tyttöihin verrattuna. Koska opinnäytetyön tavoitteena on nuorten miesten seksuaaliterveyden edistäminen infografiikan kautta, on tutkimuksessa käsiteltävä riittävän laajalla katsauksella seksuaaliterveyttä, nuoria miehiä, seksuaaliterveyspalveluita sekä infografiikkaa. Itse työsuunnitelman kirjoittaminen alkoi, kun aiheeseen oli perehdytty laajemmin.

Tutkimuksia kehittämistyöhön haettiin kirjallisuuskatsauksen tapaan. Kehittämistyöhön valikoitui tutkimuksia, jotka olivat otsikoltaan tai tiivistelmältään kehittämistyön tavoitetta edistäviä. Tutkimukset käytiin tarkemmin läpi ja varsinaiseen kehittämistyöhön valikoitui viisi kappaletta. Tutkimusten

hakemisessa käytettiin alla olevassa taulukossa mainittuja tietokantoja ja hakusanoja (taulukko 1). Tutkimuksista neljä on suomalaisia ja yksi on ulkomainen.

TAULUKKO 1. Kehittämistyön tekemisessä käytetyt tietokannat, osumat ja hakusanat.

Tietokanta	Hakusana / hakusanat	Osumat	Otsikon perusteella valitut lähteet	Tiivistelmän perusteella valitut lähteet
Medic	Seksuaalikäyt-täytyminen	186	1	1
Google Scholar	Palvelu* AND nuori* AND ongelmia*	25 600	0	1
	nuor* AND elintavat AND terveys	9 490	1	0
	Seksuaalikäyt-täytyminen	1 260	0	1
	reproductive healthcare AND young males	113 000	0	1

Kehittämistyöhön valikoitui sisäänottokriteerien (taulukko 2) mukaisesti tutkimuksia, jotka ovat julkaistu 2010-luvulla, ovat hyödyllisiä kehittämistyön näkökulmasta, ovat julkaistu joko suomeksi tai englanniksi sekä ovat helposti ja maksuttomasti saatavilla.

TAULUKKO 2. Tutkimusten hylkäys- ja sisäänottokriteerit.

Sisäänottokriteerit	Hylkäyskriteerit
Julkaistu 2010-luvulla	Julkaistu ennen 2010-lukua
Julkaistu joko suomen tai englannin kielellä	Julkaistu jollakin muulla kuin suomen tai englannin kielellä
Saatavilla internetissä	Ei saatavilla internetissä tai on maksullinen
Tutkimus vastaa kehittämistyön tarpeeseen	Ei vastaa kehittämistyön tarpeeseen

8.3 Toteutusvaihe

Toteutusvaiheeseen siirtyessä aloitetaan kehittämistyön kirjoittaminen. Kehittämistyössä, jonka lopputuloksena syntyy tuote, on tärkeää, että käytäntö sekä teoria tieto keskustelee keskenään. Keskeisessä osassa kehittämistutkimuksessa onkin tuotoksen hyödyllisyyden pohtiminen ja arvioiminen. (Ojasalo ym. 2014, 37-38.) Opinnäytetyön tilaaja antoi posterin luomiseen melko vapaat kädet. Posterin monikäyttöisyyttä haluttiin korostaa, joten päätimme luoda kaksi erilaista posteria: mainosmaisen posterin esimerkiksi sosiaaliseen mediaan sekä enemmän infoa sisältävän, virallisen infograafisen posterin. Molempiin infograafisiin postereihin tehtiin luonnokset graafiseen suunnitteluun

erikoistuneen Canva-sivuston avulla. Posterien värimaailmaksi päätettiin ottaa kirkkaan punainen sekä musta ja valkoinen Kuopion kaupungin graafisen ohjeiston mukaisesti. Kaupungin graafinen ohjeisto määrittää tarkasti sähköisissä aineistoissa sekä painotuotteissa käytettävät Kuopion kaupungin brändiin sopivat värit (Kuopion kaupunki 2018). Näin yhteistyö tulee selkeästi näkyville. Näkyviin tulee myös sekä Kuopion kaupungin, että Savonia ammattikorkeakoulun logot. Infograafisien posterien tulee herättää huomiota ja sen vuoksi posterien otsikoiksi haluttiin laittaa jotakin pysäyttävää. Pohdittuamme otsikkoa päädyimme suurilla kirjaimilla kirjoitettuun tekstiin ”Seksikäs mies pitää huolta itsestään”. Otsikon tarkoitus on pysäyttää kohderyhmän henkilöitä pohtimaan omaa seksuaaliterveyttään.

Tutkimusten pohjalta rajattiin karkeaan luonnostelmaan posterista kolme esiin nostettavaa asiaa, joita niin virallisessa infograafisissa postereissa halutaan korostaa. Nämä asiat ovat: ”Sinullakin voi olla oireeton sukupuolitauti”, ”Maksuton ehkäisy Kuopiossa alle 25-vuotiaille koskee myös miehiä” ja ”Huolehtimalla itsestäsi, huolehdi myös muista”. Postereihin haluttiin nostaa vain nämä kolme asiaa, sillä posterien on oltava selkeitä sekä helposti ja nopeasti luettavia. Kehittämistyön tuotoksena syntynyt infograafinen posterin onkin siis sekoitus tietoa välittävää grafiikkaa ja infografiikkamaista kuvitusta.

Luonnoksiin pyrittiin valitsemaan aiheeseen liittyviä kuvituskuvia, jotka näyttäisivät visuaalisesti toimivilta sekä huomiota herättäviltä. Varsinaisia postereita varten etsittiin saman tyyppisiä kuvia rojalitivapaasta Shutterstock-palvelusta. Nämä kuvavaihtoehdot sekä luonnokset lähetettiin sekä Savonian viestinnän yhdyshenkilölle, että opinnäytetyötä ohjaavalle opettajalle kommentteja ja jatkotyöstöä varten. Työstetyt luonnokset lähetettiin vielä eteenpäin Kuopion kaupungin yhdyshenkilölle ja sitä kautta kaupungin seksuaalisuustyöryhmän kommentoitavaksi. Kuopion seksuaalisuustyöryhmän kautta saatiin myös pyyntö postereista, joita voitaisiin käyttää tarpeen mukaan myös muissa Pohjois-Savon kunnissa. Näin saatiin neljä erilaista posteria: kaksi Kuopion kaupungin käyttöön sekä kaksi yleispätevään käyttöön Pohjois-Savon alueella tarpeen vaatiessa. Pohjois-Savon alueen postereihin korvattiin Kuopion kaupungin palveluihin viittaavat lauseet yleisemmällä seksuaaliterveyttä koskevilla lausahduksilla.

Kuopion kaupungin seksuaalisuustyöryhmän käytyä posterit läpi, postereita muokattiin vielä tilaajan toiveiden mukaisesti. Lopullinen päätösvalta postereiden muokkauksista annettiin kuitenkin opinnäytetyön tekijöille. Postereista pyydettiin palautetta muutamilta lähipiirimme kuuluvilta kohderyhmää edustavilta nuorilta miehiltä. Muokkauksissa huomioon otettiin siis myös kohderyhmän palaute postereista. Tilaajamme Kuopion kaupungin puolesta sekä seksuaaliterveyden puheenjohtaja olivat tyytyväisiä postereihin ja hyväksyivät tuotokset.

8.4 Päätätmiss- ja arviointivaihe

Arviointivaiheessa pohdittiin, kuinka postereiden toteuttamisessa onnistuttiin kokonaisuutena. Postereiden suunnitteluvaiheessa käytiin läpi Kuopion kaupungin graafinen ohje ja postereiden värit toteutettiin ohjeen mukaisesti. Yleisesti Kuopion kaupungin muusta mainonnasta poiketen,

postereissa käytettiin harmaan tai valkoisen pohjaväriin sijaan punaista. Ratkaisu pohjaväriin suhteen koettiin toimivaksi, sillä posterit herättivät helposti ohikulkijan huomion räväkkyydellään.

Posterin sarjakuvamaisuudella haettiin erityisesti nuorten miesten katseiden kiinnittämistä kaupungin digitaalulle. Tutkijoiden lähipiirin miehiltä mielipiteitä kyseltäessä sarjakuvamaisuus todettiin toimivaksi ratkaisuksi. Nuorten miesten mielipiteiden perusteella sarjakuvamaisuus tunnistettiin ja useampi vastaaja näki postereissa yhteyden Marvel Studiosin supersankareihin. Supersankariteeman esiin tuominen oli tarkoituksenomaista, sillä sen avulla haettiin mielikuvaa seksuaaliterveydestä huolehtivan miehen voimakkuudesta, sekä hyvällä tavalla humoristista haastavaksi koettuun asiaan eli nuorten miesten seksuaaliterveyteen.

Postereiden ensimmäisiin vedoksiin pyydettiin kommentteja suoraan Kuopion kaupungin seksuaalisuustyöryhmältä. Työryhmältä saaduissa kommentteissa oli paljon positiivista palautetta, mutta myös pohdinnan aiheita postereiden ulkoasuun sekä sisältöön liittyen. Positiivisiksi asioiksi nostettiin hyvin kiteytetystä, kattavasta tiedosta sekä postereiden huomiota herättävyydestä. Kuitenkin postereissa esiintyvä voimakas mieshahmo pohditutti sekä postereiden toimivuutta niin sanotusti tavallisen, ei treenaavan nuoren miehen näkökulmasta tarkasteltiin kriittisesti. Työryhmältä saadut kaikki kommentit käytiin läpi kommenttien antajien sidonnaisuuksia sekä muita ominaisuuksia silmällä pitäen. Kommentteja posteriin antoivat terveydenhuollon ammattilaiset, joiden ikäjakauma oli postereilla tavoitellun ikäryhmän ulkopuolella. Heidän tuomat muutosehdotukset otettiin kuitenkin huomioon postereita työstettäessä.

Postereita suunniteltaessa pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman laajasti hyödynnettävää materiaaleja. Pystyposteri oli tekijöiden mielestä onnistunut sen tiiviin, mutta kattavan informaatio perusteella. Myös pystyposterin kuvitus auttoi merkittävästi informaation kiteyttämisessä ja mahdollistaa sen hyödyntämisen mielenkiintoisena julisteena esimerkiksi Kuopion kaupungin oppilaitoksien tai terveysasemien tiloissa. Vaakaposteri puolestaan onnistui kiteyttämään pystyposterissa esitellyn laajan tiedon sekä toimii luontevasti myös Kuopion kaupungin seksuaaliterveysneuvolan mainoksena.

Suunnitteluvaiheessa pohdittiin seksuaalityöryhmän kommenttien pohjalta, minkä palvelun piiriin nuoret miehet postereilla ohjattaisiin ja voisiko posterissa mainita useampia eri palveluita. Pohdinnan jälkeen postereissa päädyttiin pitämään Kuopion kaupungin seksuaaliterveysneuvola, sillä useampi eri palvelu olisi tehnyt posterissa hankalamman hahmottaa. Lisäksi seksuaaliterveysneuvola on ainoa seksuaaliterveysasioihin erikoistunut palvelu, jonka piiriin kaikki Kuopiossa asuvat 18-30-vuotiaat nuoret miehet kuuluvat riippumatta siitä ovatko he opiskelijoita vai eivät.

Postereiden viimeistely toteutettiin kysymällä tutkijoiden lähipiirin nuorilta miehiltä kommentteja postereista. Vastaajien näkökulmat postereista olivat pääsääntöisesti positiivisia ja niiden erilaisuutta pidettiin hyvänä asiana. Useampi vastaaja koki, että posterin graafinen ilme on puhutteleva ja herättää ajattelemaan omaa seksuaaliterveyttään. Miehet kokivat myös postereiden olevan selkeitä ja niiden tiedon hyvin kiteytetty. Suurin osa vastaajista hahmotti posterin tärkeimmän sanoman nuorten miesten seksuaaliterveyden edistämiseksi.

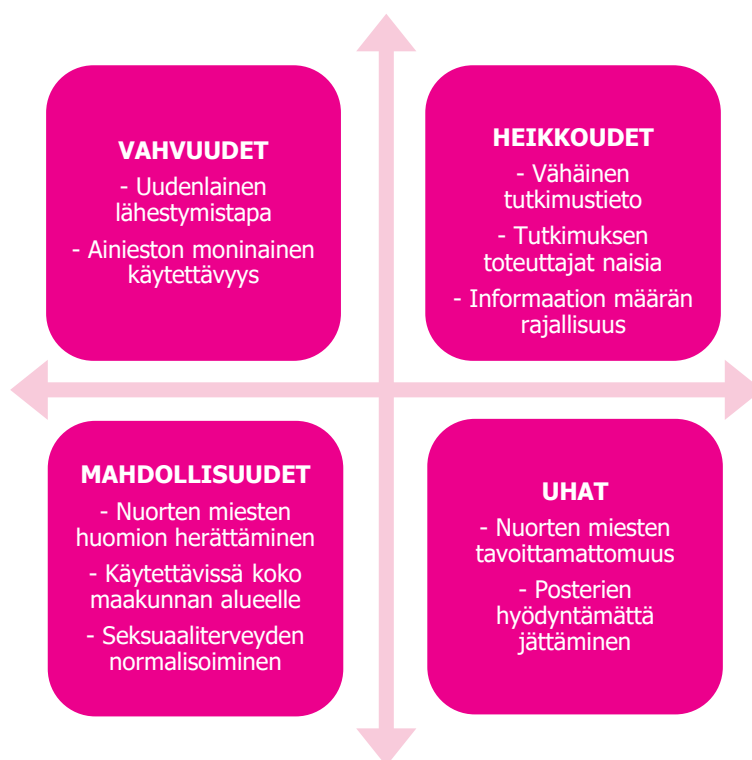
Postereita suunniteltaessa pyrittiin toteuttamaan mahdollisimman laajasti hyödynnettävää materiaaleja. Pystyposterit olivat tekijöiden mielestä onnistuneita sen tiiviinä, mutta kattavana informaatio perusteella. Myös pystyposterin kuvitus auttoi merkittävästi informaation kiteyttämisessä ja mahdollistaa sen hyödyntämisen mielenkiintoisena julisteena esimerkiksi Kuopion kaupungin oppilaitoksien tai terveysasemien tiloissa. Vaakaposterit puolestaan onnistuivat kiteyttämään pystyposterissa esiteltyä laajan tiedon sekä toimii luontevasti myös Kuopion kaupungin seksuaaliterveysneuvolan mainoksena.

Suunnitteluvaiheessa pohdittiin seksuaalityöryhmän kommenttien pohjalta, minkä palvelun piiriin nuoret miehet postereilla ohjattaisiin ja voisiko posterissa mainita useampia eri palveluita. Pohdinnan jälkeen postereissa päädyttiin pitämään Kuopion kaupungin seksuaaliterveysneuvolla, sillä useampi eri palvelu olisi tehnyt posterissa hankalamman hahmottaa. Lisäksi seksuaaliterveysneuvola on ainoa seksuaaliterveysasioihin erikoistunut palvelu, jonka piiriin kaikki Kuopiossa asuvat 18-30-vuotiaat nuoret miehet kuuluvat riippumatta siitä ovatko he opiskelijoita vai eivät.

9 POHDINTA

9.1 Kehittämistyön ja tuotoksen arviointi

SWOT-analyysi on työkalu, jolla voidaan analysoida esimerkiksi oppimista ja toimintaympäristöä kokonaisuutena. Analyysin tulosten kautta prosessia voidaan ohjata ja tunnistaa kriittiset sen kriittiset kohdat. Lyhenne SWOT tulee englanninkielisistä sanoista Strengths, Weaknesses, Opportunities ja Threats, jotka suomennettuna muodostavat analyysin ytimen. SWOT-analyysissä vahvuudet ja heikkoudet ovat sisäisiä tekijöitä, kun taas mahdollisuudet ja uhat ovat ulkoisia tekijöitä. (Opetushallitus 2019.)

KUVIO 6. SWOT-analyysi.

Infograafisten postereiden sisäisinä tekijöinä, tarkemmin vahvuuksina, on uudenlainen lähestymistapa nuorten miesten seksuaaliterveyden edistämiseksi. Posterin sarjakuvamaisuus sekä maskuliininen mieshahmo herättävät huomiota ja luovat supermiehmäisen vaikutelman. Graafisen ilmeen lisäksi postereiden vahvuuksiksi lukeutuu sen moninainen käytettävyys sekä muokattavuus, jonka ansiosta se soveltuu käytettäväksi Kuopion kaupungin lisäksi myös muille palveluiden tarjoajille.

Heikkoudeksi kehittämistyön näkökulmasta nousee vähäinen tieto seksuaaliterveydestä miesten näkökulmasta. Seksuaaliterveyteen liittyvää tutkimusta löytyi helposti naisten näkökulmasta, mutta miehiin kohdistuvia tutkimuksia oli hyvin vähän saatavilla. Löytyneistä tutkimuksista suurin osa liittyi nuorten miesten aktiiviseen pornon katseluun ja sen syihin.

Laajasta teoretiedosta huolimatta tutkimukseen vaikuttaa myös tutkimuksen toteuttajien sukupuoli, sillä molemmat ovat naisia. Huolimatta siitä, että tutkimus perustuu puhtaasti suomalaisiin sekä kansainvälisiin tutkimuksiin nuorten miesten seksuaalisuudesta sekä seksuaaliterveydestä, jokaisen tutkijan omat kokemukset sekä ennakkoluulot ja asenteet voivat vaikuttaa luetun tiedon tulkintaan esimerkiksi sen osalta minkä itse kokee merkitykselliseksi tiedoksi. Tästä syystä tutkimuksen eri osaluokkia pohtiessa on pyritty ottamaan selvää, mitkä ovat nuorten miesten ajatukset asioiden tärkeydestä tutkijoiden omien lähipiirien kautta.

Postereiden heikkoudeksi nousee myös postereiden mahtuvan informaation rajallisuus. Postereita suunniteltaessa pohdinnan aiheeksi muodostui, millaiseen käyttöön postereita suunnitellaan. Monikäyttöisyyden näkökulmasta päädyttiin ratkaisuun, jossa nousee kolme selkeää asiakokonaisuutta huomiota herättävällä kuvituksella kahdessa erilaisessa posterikokonaisuudessa. Pystymallin posteria voi hyödyntää myös julisteen muodossa tai liitettävänä materiaalina erilaisissa koulutustilaisuuksissa, kun taas vaakatasoinen posterit soveltuu erilaisille telkkarinomaisille digitaalisille näytöille.

Ulkoisiin tekijöihin lukeutuviin mahdollisuuksiin lukeutuu nuorten miesten huomion herättäminen seksuaaliterveydestä huolehtimisen osalta. Seksuaaliterveyspalveluiden mainostaminen ja niistä informoiminen naislähtöisesti on voinut vaikuttaa miesten kriittiseen suhtautumiseen palveluiden piiriin hakeutumiseksi. Osa miehistä ei välttämättä edes tiedä, että palvelut on tarkoitettu myös miehille niin ehkäisyyn kuin yleisestikin miehen seksuaaliterveyteen liittyvissä asioissa.

Nykykaisten infograafisten postereiden kautta on mahdollista myös tehdä töitä seksuaalisuuden ja seksuaaliterveyden huolehtimisen normalisoimiseksi miesten näkökulmasta. Miehillä ei ole säännöllisiä käyntejä sellaisten terveyspalveluiden piirissä, jotka koskettavat heidän seksuaalisuuttaan yläkoulun ja toisen asteen terveystarkastusten sekä kutsuntojen jälkeen.

Postereita suunniteltaessa ilmaantui tarve niiden laajemmalle hyödyntämiselle Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin alueella. Posterit suunniteltiin monikäyttöisiksi tekemällä toiset vedokset ja jättämällä niistä tyhjäksi kaupungin logolle sekä paikalliselle nettisivuille sopivat kohdat sekä muokkaamalla posterin Ilmaiseen ehkäisyyn liittyvää kohtaa yleisemmäksi ja yksittäiseen kuntaan liittymättömäksi.

Uhkiin lukeutuu puolestaan nuorten miesten tavoittamattomuus. Postereiden hyödynnettävyydestä vastaa Kuopion kaupunki sekä Kuopion kaupungin seksuaalisuustyöryhmä. Etukäteen ei voida tietää liikkuko infotaulujen lähettyvillä nuoria miehiä, huomaavatko miehet postereita ja miten he suhtautuvat postereihin. Kummassakin posterissa on pyritty käyttämään yhdessä huumoria sekä miehistä esteettisyyttä, muttei voi tietää iskeekö se tavoittamiinsa nuoriin miehiin.

Toinen merkittävä uhkaksi luokiteltava asia on postereiden hyödyntämättä jättäminen. Todellisuudessa etukäteen ei voi tietää miten ja kuinka laajasti postereita pyritään hyödyntämään. Postereiden monikäyttöisyydestä huolimatta niiden hyödyntämättömyyteen johtavia syitä voivat olla muun muassa seksuaalisuuteen viittaavien asioiden niin sanottu arastelu sekä posterin liiallinen räväkkyys hyödyntäjän näkökulmasta.

9.1 Eettisyys ja luotettavuus

Etiikka käsitteenä rakentuu arvoista sekä periaatteista ja ihanteista hyvyyttä ja oikeudenmukaisuutta ajatellen. Etiikka on asia, joka ohjaa ihmisten toimintaa sekä auttaa miettimään, millä perusteella jossakin asiassa toimitaan juuri tietyllä tavalla. Sosiaali- ja terveysalalla eettisyys toteutuu kaikilla tasoilla päätöksenteossa. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla etiikka on merkittävä osa niin terveyden edistämistä kuin hoitotyötäkin. (Etene 2011, 5-7.) Kätilön ammattietiikka rakentuu asiakkaan oikeuksien edistämiseksi sekä ihmisarvolle ja -käsitykselle. Jokainen yksilö nähdään ainutlaatuisena, omista päätöksistään vastuussa olevana toimijana. (Suomen Kätilöliitto 2004.)

Kehittämistyötä tehdessä työn tekeminen ei saa olla epärehellistä. Tutkimustavoitteiden on oltava korkean moraalien mukaan laadittuja ja työn seurausten on oltava hyödyllisiä. Kehittämistyön tekijöiden on oltava ajan tasalla siitä mitä tehdään, miksi tehdään ja kenelle tehdään. (Ojasalo ym. 2014, 48.) Tutkimuksen tekeminen hyvän tieteellisen käytännön mukaan luo pohjan luotettavalle ja eettisesti hyväksyttävälle tutkimukselle. Hyvän tieteellisen käytännön mukaan on muun muassa kunnioitettava toisten tutkijoiden tekemää työtä ja on oltava avoin sekä tarkka ja toteuttaa tutkimus suunnitelmallisesti. Lainsäädäntö määrittelee hyvän tieteellisen käytännön ja sen ohjeiden soveltamisen. (TENK 2012, 6.) Tässä opinnäytetyössä hyvää tieteellistä käytäntöä on pyritty noudattamaan niin hyvin kuin mahdollista. Opinnäytetyö on tehty rehellisesti, huolellisesti ja tarkasti sekä avoimesti. Muiden tutkijoiden tekemää työtä on kunnioitettu oikeanlaisia lähdeviitteitä käyttäen.

Hyvää tieteellistä käytäntöä noudattamalla saadaan aikaan myös luotettavaa tietoa kehittämistyötä tehdessä. Opinnäytetyöprosessin aikana tarkasteltiin kriittisesti tietolähteiden luotettavuutta ja ajan-kohtaisuutta. Kehittämistyöhön valittiin mahdollisimman ajantasaista tietoa aiheesta. Kuitenkin esimerkiksi nuorten miesten sukupuolitautilasto antaa vain suuntaviivoja todelliselle tautitilanteelle. Kaikki sukupuolitaudit eivät aina jää vähäisten oireiden sekä aiheen häveliäisyyden vuoksi kiinni ja näin tilastot todellisuudessa voivat näyttää erilaisilta.

Opinnäytetyö tukee seksuaalioikeuksien toteutumista miesten osalta ja täten tuo lisää ja vahvistaa eettistä näkökulmaa opinnäytetyön merkittävydestä. Jokaisella ihmisellä on seksuaalioikeuksien mukaan oikeus informaatioon seksuaalisuudesta ja seksuaaliterveydestä. Jokaisella on oikeus myös tasa-arvoisuuteen seksuaalisuuden osalta. (WAS 2014.) Tämä opinnäytetyö tarjoaa nuorilla miehille ja miehille ylipäänsä tietoa seksuaaliterveydestä sekä sen edistämisestä ja seksuaaliterveyspalveluista. Täten se myös lisää tasa-arvoa sukupuolien välille ja tarjoaa näkyvästi mahdollisuuden seksuaaliterveyden parantamiseen.

9.2 Ammatillinen kasvu

Aiheena miesten seksuaaliterveyden edistäminen tuo valtavasti hyvää ja erilaista tietoa kätilötyön näkökulmasta. Kätilön opinnoissa luonnollisesti keskitytään vahvasti naisen seksuaali- ja

lisääntymisterveyteen. Kuitenkin seksuaaliterveyden ja sen edistämisen ammattilaisina myös miesten seksuaaliterveyden huomioiminen tulee olla merkittävässä roolissa ammatillista osaamistamme. Kätilön tutkinto-ohjelmassa tähdätään vahvasti asiantuntijuuden kehittymiseen. Opintojen kautta pyritään kehittymään ammattilaisiksi, joilla on kykyjä ja valmiuksia vastata työelämän vaihteleviin haasteisiin. Tutkimuksen tekeminen ja toteuttaminen edistää innovaatio-osaamista projektityöskentelyn kautta. (Savonia 2021.) Opinnäytetyön tekeminen edesauttoi ammatillista kasvua ja kehittymistä merkittävästi. Kätilön ammattispesifisten kompetenssien mukaisesti opimme opinnäytetyön tekemisen aikana tiedonhakua ja tiedon kriittistä tarkastelua sekä tarkastelemaan yhä kriittisemmin myös omia valmiuksiamme ja osaamistamme hoitotyössä (Savonia 2021).

Nuorten miesten seksuaaliterveyttä on nostettu esille muun muassa THL:n Edistä, ehkäise, vaikuta -toimintaohjelmassa. Kätilön työnkuvaan kuuluu aina raskautta suunnittelevan, raskaana olevan sekä synnyttäneen lisäksi kumppanin seksuaaliterveys toimiessaan seksuaaliterveyden edistäjänä. Terveystenhuollon ammattilaisena kätilöllä tulee olla valmiudet selvittää erityisesti raskautta suunniteltaessa myös kumppanin seksuaalihistorian vaikutukset raskauteen ja naisen tai biologisesti naissukupuolisen seksuaaliterveyteen.

Seksuaaliterveyspalveluista tiedotettaessa viesti painottuu vahvasti raskauden ehkäisyyn, raskauden todentamiseen sekä erilaisiin gynekologisiin näytteisiin. Nuorten miesten mielipiteitä postereihin kysyttäessä kävi ilmi, ettei vastaajista suurin osa tiennyt ilmaisen ehkäisyn koskettavan myös miehiä. Sukupuolitautitartuntojen vähentämiseksi ja niiden vaikuttavuuden raskauteen sekä raskaaksi tulemiseen tarvittaisiin vanhemmin mieslähtöistä materiaalia muun muassa ehkäisyyn sekä sukupuolitautilien vaikuttavuuteen liittyen.

Seksuaaliterveydestä huolehtiminen koetaan edelleen hyvin henkilökohtaiseksi ja vaikeaksi aiheeksi. Seksuaaliterveyteen liittyvien stigmojen poistamiseksi tarvitaan tasapuolisesti kummallekin sukupuolelle toteutettu omaa materiaalia luomaan avoimempaa keskusteluilmapiiriä aiheen ympärille. Miesten seksuaaliterveydestä käydään kovin vähän julkista keskustelua verrattuna naisiin, sillä usein keskustelut enemmän tai vähemmän painottuvat raskauteen tai raskaaksi tulemiseen. Kätilötyön opinnot pohjautuvat suurilta osin suoraan naisen seksuaaliterveyteen, joten jokaisen kätilön tulisi itsenäisesti opiskella tai pyytää koulutusta myös miehien seksuaaliterveyttä koskevien aiheiden avaamiseen ja keskustelun luomiseen aiheiden ympärille.

Tutkimuksen tekijöiden yhteistyötaidot ovat kehittyneet postereita suunnitellessa sekä toteuttaessa. Eri ammattilaisten kanssa työskentely on avannut tekijöille uusia näkökulmia mainosmateriaalin luomiseksi. Seksuaalisuustyöryhmän kommentit avasit paljon Kuopion kaupungin terveydenhuollon ammattilaisten näkökulmia postereiden sisältöön, kun taas viestinnän ammattilaiset kertoivat näkemystään postereiden ulkoasusta ja sen toimivuudesta. Kommentteja pohdittaessa tekijöiden omat ammatilliset taidot kehittyivät näkemysten yhdistämisen sekä tuottamansa teorian tiedon yhteensovittamisena sekä tarvittaessa konsultoinnin taitona. Useat postereihin tehdyt muokkaukset toteutettiin lopulta tekijöiden oman ammatillisen kasvun ja päätösten mukaisesti. Valinnoille saatiin vahvistusta lopuksi nuorten miesten omista kommenteista postereihin liittyen.

9.3 Jatkotutkimus- ja kehittämisideat

Tulevaisuudessa infograafisia postereita voitaisiin hyödyntää enemmänkin seksuaaliterveyden edistämässä myös toisenlaisten kohderyhmien parissa. Posterit voisivat toimia hyvin esimerkiksi toisen asteen oppilaitoksissa, yliopistoissa sekä korkeakouluissa. Myös yläkoulukäisille nuorille oma infograafinen seksuaaliterveysposterit voisi olla toimiva. Jatkossa infograafisia postereita voitaisiin kohdentaa eri kohderyhmille vielä enemmän. Esimerkiksi sateenkaarinuorille suunnattu posterit seksuaaliterveyspalveluista tai vertaistuesta olisi tärkeä ja edistäisi seksuaalioikeuksien toteutumista.

Seksuaaliterveyttä voitaisiin myös kohdentaa suoraan erilaisiin käyttökohteisiin ja -kanaviin, kuten sosiaaliseen mediaan. Eri sosiaalisen median kanavissa juuri tietyille ikäryhmälle tietyllä alueella voitaisiin kohdentaa seksuaaliterveyden edistämiseen liittyviä tietoiskuja ja suoria linkkejä esimerkiksi kaupungin seksuaaliterveyspalveluihin.

Jatkossa voitaisiin tehdä myös täysin ”sukupuoleton” posterit, joka kattaisi laajan ikäryhmän sukupuolesta huolimatta, eikä ainoastaan nuoria. Hyvä seksuaaliterveys on jokaisen ihmisen oikeus ja seksuaaliterveyden edistäminen sekä seksuaaliterveyspalveluista tiedottaminen vähentää aiheeseen liittyvää häveliäisyyttä ja stigmaa sekä täten tuo seksuaalisuutta yhä tavallisemmaksi osaksi ihmisten arkea.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- BUZI, Ruth S. 2017. Young Males and Reproductive Health Care: Are we there? Journal of Adolescent Health [digilehti] 62(2018), 359-360. [Viitattu 2019-08-26.] Saatavissa: [https://www.jahonline.org/article/S1054-139X\(17\)30912-6/pdf](https://www.jahonline.org/article/S1054-139X(17)30912-6/pdf)
- ETENE 2011. Sosiaali- ja terveysalan eettinen perusta, 5-7 [verkkoaineisto]. Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta. [Viitattu 2021-03-27.] Saatavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/70260/URN_ISBN_978-952-00-3195-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- HEIKKILÄ, Asta, JOKINEN, Pirkko ja NURMELA Tiina 2008. Tutkiva kehittäminen – Avaimia tutkimus- ja kehittämishankkeisiin terveysalalla. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.
- HILTUNEN-BACK, Eija, LIITSOLA, Kirsi ja BRUMMER-KORVENKONTIO, Henrikki 2019. Käytä kondomia – vältä seksitaudit [verkkojulkaisu]. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2020-02-09.] Saatavissa: <https://thl.fi/fi/ajankohtaista/kampanjat/kesaterveys/kayta-kondomia-valta-seksitaudit>
- HILTUNEN-BACK, Eija 2019a. Kondylooma miehellä [verkkojulkaisu]. Terveyskirjasto. [Viitattu 2020-02-09.] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00244
- HILTUNEN-BACK, Eija 2019b. Sukupuolitaudit, seksitaudit [verkkojulkaisu]. Terveyskirjasto. [Viitattu 2020-02-09.] Saatavissa: https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00497
- HYVÄ KYSYMYS 2019. Palvelut nuorille [verkkojulkaisu]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-11-02.] Saatavissa: <https://www.hyvakysymys.fi/kohderyhma/nuoret/>
- IHMISOIKEUDET.NET 2020. Mitä seksuaali- ja lisääntymisterveys ja -oikeudet ovat? [verkkoaineisto]. Ihmisoikeusliitto. [Viitattu 2020-05-23.] Saatavissa: <https://ihmisoikeudet.net/ihmisoikeudet/seksuaalioikeudet/>
- ILMONEN, Kamomilla ja KORHONEN, Elina 2015. Seksuaalioikeudet [verkkodokumentti]. Väestöliitto. [Viitattu 2020-05-22.] Saatavilla: https://www.vaestoliitto.fi/@Bin/5048510/va%CC%88esto%CC%88liitto_seksuaalioikeudet_web.pdf
- JÄÄSKELÄINEN, Tuija, KOPONEN, Päivikki, LUNDQVIST, Annamari, BORODULIN, Katja, KOSKINEN, Seppo ja FinTerveys 2017 –tutkimuksen johtoryhmä 2019. Nuorten aikuisten terveys ja elintavat Suomessa –FinTerveys 2017 -tutkimuksen tuloksia [verkkodokumentti]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2019-11-02.] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137960/URN_ISBN_978-952-343-319-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- KANANEN, Jorma 2012. Kehittämistutkimus opinnäytetyönä. Tampereen Yliopistopaino Oy.

KLEMETTI, Reija ja RAUSSI-LEHTO, Eija 2016. Edistä, ehkäise, vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymis-terveyden toimintaohjelma 2014-2020 [verkkodokumentti]. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos [Viitattu 2019-03-07.] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116162/THL_OPAS33_VERKKO9.3.2016.pdf?sequence=3&isAllowed=y

KONTULA, Osmo 2012. Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä - Tehoa poikien seksuaalikasvatukseen (PoikaS-hanke) [verkkodokumentti]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-03-06.] Saatavissa: http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/5f424774f48bd63f284d1e96633f3135/1551872391/application/pdf/3335068/PoikaS-raportti_web.pdf

KUOPION KAUPUNKI 2020. Seksuaaliterveysneuvola [verkkoaineisto]. Kuopion kaupunki. [Viitattu 2020-02-21.] Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/seksuaaliterveysneuvola>

KUOPION KAUPUNKI 2019a. Opiskeluterveydenhuolto [verkkoaineisto]. Kuopion kaupunki. [Viitattu 2019-03-13.] Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/opiskelijoiden-terveydenhuolto>

KUOPION KAUPUNKI 2019b. Seksuaaliterveys [verkkoaineisto]. Kuopion kaupunki. [Viitattu 2019-03-13.] Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/seksuaaliterveysneuvola>

KUOPION KAUPUNKI 2019c. Sukupuolitaudit ja niiden testaus [verkkoaineisto]. Kuopion kaupunki. [Viitattu 2019-09-09.] Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/sukupuolitaudit-ja-testaus>

KUOPION KAUPUNKI 2018. Graafinen ohjeisto [verkkodokumentti]. Kuopion kaupunki. [Viitattu 2020-11-09.] Saatavissa: https://www.kuopio.fi/documents/7369547/8037127/KuopionKaupunki_graafinenohjeisto.pdf/bbfe2f8a-710d-41ec-a43d-a03651107022

KUOPION KAUPUNKI s.a. Seksuaaliterveyden edistämisen suunnitelma 2018-2030 [verkkodokumentti]. Kuopion kaupunki. [Viitattu 2019-09-06.] Saatavissa: <https://www.kuopio.fi/ohjelmat-ja-suunnitelmat>

KUORTTI, Marjo ja HALONEN, Miila 2018. Miten nuorten seksuaaliterveyttä edistetään tehokkaimmin? Duodecim [digilehti] vol. 134 no. 8, 873-879. [Viitattu 2019-11-01.] Saatavissa: <https://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/duo14270.pdf>

KÄNKÄNEN, Päivi, KEKKONEN, Marjatta, GISSLER, Mika 2019. Nuorten palvelusolmut auki [verkkodokumentti]. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. [Viitattu 2019-11-02.] Saatavissa: http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/137925/URN_ISBN_978-952-343-310-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y

LAKI TERVEYDENHUOLLOSTA. L 30.12.2010/1326. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2019-03-12.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101326#L2P16>

OJASALO, Katri, MOILANEN, Teemu ja RITALAHTI, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

OPETUSHALLITUS 2019. SWOT-analyysi [verkkoaineisto]. Opetushallitus. [Viitattu 2019-03-12.] Saatavissa: https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/laadunhallinnan_tuki/wbl-toi/menetelmia_ja_tyovalineita/swot-analyysi

PAKARINEN, Marja 2019. Ammattiin opiskelevien nuorten seksuaalikäyttäytyminen ja siihen liittyvät tiedot ja asenteet ennen seksuaaliterveysinterventiota ja sen jälkeen [verkkoaineisto]. Tampereen yliopisto. [Viitattu: 2020-09-22.] Saatavissa: <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/105679/978-952-03-1089-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

PAKARINEN, Marja, KYLMÄ, Jari, HELMINEN, Mika ja SUOMINEN, Tarja 2017. Ammattiin opiskelevien 15-19-vuotiaiden nuorten seksuaalikäyttäytymiseen liittyvät tiedot ja asenteet. Hoitotiede [digilehti] 29(2), 139-149. [Viitattu 2019-03-02.] Saatavissa: <http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.savonia.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=9&sid=cfee86c1-8253-4628-a3dc-daccbacc0688%40sessionmgr103>

PÄIHDEPALVELUSÄÄTIÖ 2019. Terveysneuvontapiste Portti [verkkoaineisto]. Päihdepalvelusäätiö. [Viitattu 2019-09-09.] Saatavissa: <https://www.ksps.fi/11>

RIKU 2019. Kenelle palvelut on tarkoitettu? [verkkoaineisto]. Rikosuhripäivystys. [Viitattu 2019-09-09.] Saatavissa: <https://www.riku.fi/fi/palvelut/kenelle+palvelut+on+tarkoitettu/>

SAVONIA 2021. TK17KP Kättilön tutkinto-ohjelma [verkkoaineisto]. Savonia ammattikorkeakoulu. [Viitattu 2021-03-07.] Saatavissa: <https://www.savonia.fi/opiskele-tutkinto/tutkinnot-ja-hakemien/opetussuunnitelmat/?yks=KS&krtid=1040&tab=2>

SEXPO 2019. Seksuaalioikeuksien julistus [verkkajulkaisu]. Sexpo-säätiö. [Viitattu 2020-05-23.] Saatavilla: <https://sexpo.fi/kannanotto/seksuaalioikeuksien-julistus/>

SILLANPÄÄ, Saija 2015. Infografiikka ja datan visualisointi – opas journalistiopiskelijoille [verkkodokumentti]. [Viitattu 2020-05-22.] Saatavissa: http://medialiiteri.fi/data/documents/Infografiikka_ja_datan_visualisointi_opas_Sillanpaa.pdf

STM 2019. Seksuaaliterveyden edistäminen [verkkoaineisto]. Sosiaali- ja terveysministeriö. [Viitattu 2019-03-12.] Saatavissa: <https://stm.fi/seksuaaliterveys>

SUOMEN KÄTILÖLIITTO 2004. Laatusuunnitelma kättilötyöhön - kättilötyön eettiset ja laadulliset perusteet [verkkodokumentti]. Suomen Kätilöliitto. [Viitattu 2021-03-11.] Saatavissa: https://suomenkatilo-liitto-fi.hel5.wp-cloud.dev/wp-content/uploads/2021/01/tiedolla_taidolla_tunteella1.pdf

TENK 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa [verkkoaineisto]. Tutkimuseettinen neuvottelukunta. [Viitattu 2021-03-06.] Saatavissa: https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf

THE NSMC 2011. Big Pocket Guide to using social marketing for behaviour change [verkkoaineisto]. The NSMC. [Viitattu 2021-02-21.] Saatavissa: <https://www.thensmc.com/resource/big-pocket-guide-social-marketing>

THL 2020. Tartuntatautirekisterin tilastotietokanta [verkkoaineisto]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2021-02-20.] Saatavissa: https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ttr/shp/fact_shp?row=area-12260&column=time-12059&filter=reportgroup-12404&filter=agegroup-12096&filter=sex-12449

THL 2019a. Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020 [verkkoaineisto]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2019-03-07.] Saatavissa: <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/seksuaali-ja-lisaantymisterveyden-toimintaohjelma-2014-2020>

THL 2018. Seksuaalikasvatus [verkkoaineisto]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2019-10-16.] Saatavissa: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/seksuaalikasvatus

THL 2017a. Keskeiset käsitteet [verkkoaineisto]. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. [Viitattu 2019-03-07.] Saatavissa: https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/seksuaalisuus-puheeksi/keskeiset-kasitteet

TOIKKO, Timo ja RANTANEN, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta [verkkodokumentti]. Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print. [Viitattu 2021-03-27.] Saatavissa: https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y

VALTIONEUVOSTON ASETUS NEUVOLATOIMINNASTA, KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLLOSTA SEKÄ LASTEN JA NUORTEN EHKÄISEVÄSTÄ SUUN TERVEYDENHUOLLOSTA. L 6.4.2011/338. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2019-03-12.] Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110338>

VÄESTÖLIITTO 2020. Maksuton ehkäisy [verkkoaineisto]. Väestöliitto. [Viitattu 2020-02-21.] Saatavissa: https://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/mita_vaestoliitto_tekee/vaikuttamistyo/100-tasa-arvo-tekoa/maksuton-ehkaisy/

VÄESTÖLIITTO 2019a. Kokonaisvaltainen seksuaalikasvatus [verkkoaineisto]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-03-16.] Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/vanhemmuus/tietoa_vanhemmille/pienten_lasten_vanhemat/lapsijaseksuaalisuus/kokonaisvaltainen-seksuaalikasva/

VÄESTÖLIITTO 2019b. PoikaS-projekti –Tehoa poikien seksuaaliopetukseen [verkkoaineisto]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-03-06.] Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/tieto_ja_tutkimus/vaestontutkimuslaitos/seksologinen_tutkimus/poikas-projekti-tehoa-poikien-se/

VÄESTÖLIITTO 2019c. Poikien Puhelin [verkkajulkaisu]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-11-02.] Saatavissa: http://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/mita_vaestoliitto_tee/palvelut/puhelinneuvonta/poikien_puhelin/

VÄESTÖLIITTO 2019d. Seksuaalineuvontachatin keskusteluaiheet lukuina [digitaalinen kuva]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-03-17.] Saatavissa: <http://www.vaestoliitto.fi/@Bin/9477486/Seksuaalineuvontachat%202018%20lukuina.jpg>

VÄESTÖLIITTO 2019e. Seksuaalineuvontachat nuorille – Vuosi 2018 tilastojen valossa [verkkoaineisto]. Väestöliitto. [Viitattu 2019-03-17.] Saatavissa: <http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/?x1228970=9472056>

WAS 2014. Declaration of Sexual Rights [verkkodokumentti]. World Association for Sexual Health. [Viitattu 2021-03-07.] Saatavissa: <https://worldsexualhealth.net/wp-content/uploads/2013/08/Declaration-of-Sexual-Rights-2014-plain-text.pdf>

WHO 2017. Sexual health and its linkages to reproductive health: an operational approach, 4-5 [verkkodokumentti]. World Health Organization. [Viitattu: 2021-03-27.] Saatavissa: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/258738/9789241512886-eng.pdf>

LIITE 1: VAAKAPOSTERI: KUOPION KAUPUNKI

SEKSIKÄS MIES

PITÄÄ HUOLTA ITSESTÄÄN.

- Sinullakin voi olla oireeton seksitauti
- Maksuton ehkäisy Kuopiossa alle 25-vuotiaille koskee myös miehiä
- Huolehtimalla itsestäsi, huolehdi muista

SAVONIA
ammattikorkeakoulu

KUOPIO

www.kuopio.fi/seksuaaliterveysneuvola

LIITE 2: VAAKAPOSTERI: POHJOIS-SAVON SAIRAANHOITOPUOLUSTUS

SEKSIKÄS MIES

PITÄÄ HUOLTA ITSESTÄÄN.

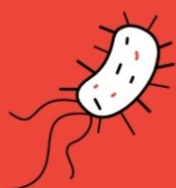

- Sinullakin voi olla oireeton seksitauti
- Vastuu seksitautien leviämisestä tai raskaudesta kuuluu myös miehelle
- Huolehtimalla itsestäsi, huolehdi muista

SAVONIA
ammattikorkeakoulu

SEKSIKÄS MIES

PITÄÄ HUOLTA ITSESTÄÄN.

EPÄILETKO SEKSITAUTIA?

Sinullakin voi olla oireeton seksitauti.

Klamydiatartunnat ovat yleisimpiä alle 25-vuotiailla eikä kondomi aina suojaa tartunnalta, sillä esimerkiksi kondylooma ja sukuelinherpes voivat tarttua kondomin suojaamien alueiden ulkopuolelta.

ONKO EHKÄISY KUNNOSSA?

Maksuton ehkäisy alle 25-vuotiaalle Kuopiossa koskee myös miehiä.

Ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä huolehtiminen kuuluu tasapuolisesti suhteen kummallekin osapuolelle. Kuopion kaupungin pääterveysasemalla voit käydä seksuaaliterveysneuvolassa sekä maksuttomalla tartuntatautien vastaanotolla.

OLISIKO AIKA PUHUA SEKSISTÄ?

Huolehtimalla itsestäsi huolehdit myös muista.

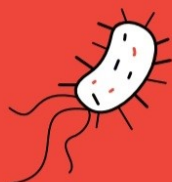
Asioiden puheeksiottaminen on rohkeutta ja siihen sinulla on mahdollisuus saada tukea alan asiantuntijoilta.

**KUOPION KAUPUNKI TARJOAA
SEKSUAALITERVEYSPALVELUITA JUURI SINULLE.**

SEKSIKÄS MIES

PITÄÄ HUOLTA ITSESTÄÄN.

EPÄILETKO SEKSITAUTIA?

Sinullakin voi olla oireeton seksitauti.

Klamydiatartunnat ovat yleisimpiä alle 25-vuotiailla eikä kondomi aina suojaa tartunnalta, sillä esimerkiksi kondylooma ja sukuelinherpes voivat tarttua kondomin suojaamien alueiden ulkopuolelta.

ONKO EHKÄISY KUNNOSSA?

Vastuu seksitautien leviämisestä tai raskaudesta kuuluu myös miehelle.

Ehkäisystä ja seksuaaliterveydestä huolehtiminen kuuluu tasapuolisesti suhteen kummallekin osapuolelle. Ota selvää tarjoaako kotikuntasi maksutonta ehkäisyä.

OLISIKO AIKA PUHUA SEKSISTÄ?

Huolehtimalla itsestäsi huolehdit myös muista.

Asioiden puheeksiottaminen on rohkeutta ja siihen sinulla on mahdollisuus saada tukea alan asiantuntijoilta.

**SEKSUAALITERVEYSPALVELUT
KUULUVAT MYÖS SINULLE!**

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

LIITE 5: KEHITTÄMISTYÖHÖN VALITUT TUTKIMUKSET

Tekijät, vuosi ja toteutusmaa	Otsikko	Tietokanta	Julkaistu	Tutkimuksen tarkoitus	Tutkimustulokset
Buzi 2017. Yhdysvallat	Young Males and Reproductive Health Care: Are we there?	Google Scholar	Journal of Adolescent Health 62(2018) s.359-360	Tutkimuksen tarkoituksena oli saada tietoa nuorten miesten seksuaali-terveyspalveluiden käytöstä.	Ennaltaehkäisevien palveluiden tarjoaminen on riittämätöntä nuorien miesten kohdalla. Terveystoimien on liittävä tietoisuuttaan näyttöön perustuvista käytännöistä nuorten palvelutarjontaan liittyen sekä seurattava tarjottujen palveluiden käyttöä.
Jääskeläinen, Koponen, Lundqvist, Borodulin, Koskinen ja FinTerveys2017-tutkimuksen johtoryhmä 2019. Suomi	Nuorten aikuisten terveys ja elintavat Suomessa – FinTerveys 2017 –tutkimuksen tuloksia	Google Scholar	THL – Tutkimuksesta tiiviisti 11/2019	Tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa nuorten koettua terveyttä ja elämänlaatua sekä saada tietoa elintavoista ja sairauksien riskitekijöistä.	Vain noin puolella nuorista keskeisimmät elintavat ovat terveydelle suotuisia, mutta terveys on kuitenkin pääasiassa vanhempia ikäryhmiä parempi. Kolmannes 18-29-vuotiaista naisista ja noin puolet saman ikäisistä miehistä ovat ylipainoisia. Isolla osalla nuorista aikuisista LDL-kolesteroli on koholla.
Känkänen, Kekkonen ja Gissler 2019. Suomi.	Nuorten palvelusolmut auki	Google Scholar	THL – Tutkimuksesta tiiviisti 9/2019	Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa nuorten terveyspalveluiden käytöstä ja palvelukokeimuksista.	Tilastot eivät kerro kuinka paljon nuoria putoaa palveluiden ulkopuolelle ja ovatko nuoret palveluiden määrään ja laatuun tyytyväisiä. Palveluissa keskeisiä ongelmia nuorten osallisuuden ja yhdenvertaisuuden huono toteutuminen. Nuoret odottavat

					ammattilaisilta kuuntelemista, luottamuksellisuutta ja heidän asemaansa asettamista. Palveluiden kehittämiseen ja arvioitiin tarvitaan palautejärjestelmä.
Pakarinen 2019. Suomi.	Ammattiin opiskelevien nuorten seksuaalikäyttäytyminen ja siihen liittyvät tiedot ja asenteet ennen seksuaaliterveysinterventiota ja sen jälkeen	Google Scholar	Tampereen yliopiston väitöskirjat 61	Tutkimuksen tarkoitus on kuvata ammattiin opiskelevien 15-19-vuotiaiden nuorten seksuaalikäyttäytymistä ja seksuaalikäyttäytymiseen liittyviä asenteita sekä tietoja ennen seksuaaliterveysinterventiota sekä sen jälkeen.	Ennen interventiota alle 10% pojista ja noin 40% tytöistä olivat käyneet sukupuolitautiltesteissä. Lähes kaikilla oli kokemusta emätinyhdynnästä ja suuseksistä. Kondomin käyttö seksin aikana ei ollut säännöllistä. Kolmanneksella nuorista seksuaalikäyttäytymiseen liittyvät tiedot olivat erittäin vähäiset. Intervention jälkeen sukupuolitautiltautien testaus oli yleisempää ja tiedot seksuaaliterveydestä karttuivat hienaan. Interventioryhmissä muutos ei kuitenkaan ollut hyvin merkittävä tilastollisesti.
Pakarinen, Kylmä, Helminen ja Suominen 2017. Suomi.	Ammattiin opiskelevien 15-19-vuotiaiden nuorten seksuaalikäyttäytymiseen liittyvät tiedot ja asenteet	Medic	Hoitotiede 2017, 29 (2) s.139-149	Tutkimuksen tarkoituksena on kuvata 15-19-vuotiaiden ammattikoulu- ja laisten asenteita ja tietoja liittyen seksuaalikäyttäytymiseen.	Pojilla selkeästi tyttöjä huonompi tietotaso seksuaaliterveyteen liittyvissä asioissa. Nuorille tärkeitä tietolähteitä olivat oppilaitos sekä ystävät ja vanhemmat. Keskimäärin seksuaalikäyttäytymiseen liittyvät asenteet myönteisiä kaikilla tutkituilla osaluilla.